

**Nerevidirano poročilo o poslovanju
družbe DARS
v prvem polletju 2022**

Ljubljana, avgust 2022

Kazalo

Izjava o odgovornosti uprave	3
I.1 Podatki o družbi	4
I.2 Ključni poslovni podatki	5
I.3 Poslovna tveganja	7
I.4 Finančno poslovanje in upravljanje finančnih tveganj	16
I.5 Analiza poslovanja	20
I.6 Pomembni poslovni dogodki od 1. 1. 2022 do 30. 6. 2022	22
I.7 Dogodki po datumu sestavitve računovodskih izkazov	24
I.8 Povzetek nerevidiranega računovodskega poročila	25

Izjava o odgovornosti uprave

Uprava DARS, odgovorna za sestavo polletnega nerevidiranega poročila o poslovanju družbe DARS v prvem polletju 2022, izjavlja, da so računovodski izkazi družbe DARS za obdobje, ki se je končalo 30. junija 2022, pripravljeni tako, da dajejo resničen in pošten prikaz premoženjskega stanja in poslovnega izida družbe. Pri pripravi izkazov za prvo polletje 2022 so bile upoštevane enake računovodske usmeritve kot pri pripravi letnih računovodskih izkazov družbe DARS za leto 2021. Računovodske ocene so pripravljene pošteno in preiščljeno ter v skladu z načeli previdnosti in dobrega gospodarjenja in ob predpostavki nadaljevanja poslovanja družbe DARS v prihodnosti.

Uprava izjavlja, da je nerevidirano poročilo po našem najboljšem vedenju sestavljeno in objavljeno skladno z Zakonom o gospodarskih družbah, Zakonom o trgu finančnih instrumentov in s Slovenskimi računovodskimi standardi.

Uprava je odgovorna za ustrezno vodenje računovodstva, za sprejem ustreznih ukrepov za zavarovanje in ohranjanje vrednosti premoženja družbe DARS ter za preprečevanje in odkrivanje prevar in drugih nepravilnosti oziroma nezakonitosti.

Celje, 22. 8. 2022

Mag. Valentin Hajdinjak

predsednik uprave

Mag. Romana Fišer

članica uprave

Boštjan Rigler

član uprave

Dr. Peter Gašperšič

član uprave

Rožle Podboršek

član uprave/delavski direktor

I.1 Podatki o družbi

NAZIV	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d.
KRATICA	DARS d.d.
SEDEŽ	Ulica XIV. divizije 4, 3000 Celje Telefon: (03) 426-40-71 Telefaks: (03) 544-20-01
IZPOSTAVA	Dunajska 7, 1000 Ljubljana Telefon: (01) 300-99-00 Telefaks: (01) 300-99-01
SPLETNE STRANI	www.dars.si , www.promet.si
LETO USTANOVITVE	1993
REGISTRSKI VLOŽEK	1/06158/00, Okrožno sodišče v Celju
USTANOVITELJ	Republika Slovenija
DELNIČAR	Republika Slovenija
MATIČNA ŠTEVILKA	5814251000
IDENTIFIKACIJSKA ŠTEVILKA ZA DDV	SI92473717
OSNOVNI KAPITAL	2.086.559.144,07 EUR
ŠT. IZDANIH DELNIC	55.650.231 imenskih kosovnih delnic

Družba DARS je bila ustanovljena na podlagi ZDARS leta 1993, poslovati pa je začela 1. 1. 1994. Do 31. 12. 2003 je imela status javnega podjetja v obliki delniške družbe, od 1. 1. 2004 pa ima položaj delniške družbe kot gospodarske družbe. Edina ustanoviteljica in delničarka družbe DARS je Republika Slovenija, ki jo skladno z novim Zakonom o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH-1/Ur. l. RS, št. 25/2014) zastopa Slovenski državni holding, d. d. (v nadaljevanju SDH). Družba DARS pri svojem poslovanju upošteva sprejeti Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države, Kodeks upravljanja javnih delniških družb ter Priporočila in pričakovanja SDH kot upravljavca kapitalskih naložb RS, katerih cilj je vzpostaviti boljši sistem korporativnega upravljanja kapitalskih naložb države, urejenost družb in posledično boljše poslovanje družb.

Konec leta 2010 je začel veljati ZDARS-1, v skladu s katerim družba DARS:

- v imenu RS in za njen račun opravlja posamezne naloge v zvezi s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor ter naloge v zvezi s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest;
- izvaja gradnjo avtocest v svojem imenu in za svoj račun;
- upravlja in vzdržuje avtocestne odseke, za katere pridobi koncesijo za gradnjo.

Država prek razvojnih dokumentov ohranja strateški nadzor nad razvojem avtocest z določanjem novih odsekov in rokov, v katerih morajo biti ti novozgrajeni odseki predani v promet.

ZDARS-1 določa status, naloge in obveznosti družbe DARS ter ureja stvarnopravna razmerja v zvezi z avtocestami. Družba DARS se je s tem zakonom preoblikovala v koncesionarja, ki mu je bila za obdobje trajanja koncesijskega razmerja podeljena stavbna pravica na zemljiščih, na katerih bo gradil, in prevzema vse finančne obveznosti, povezane z gradnjo avtocestnih odsekov. ZDARS-1 prav tako določa, da družba DARS v imenu RS in za njen račun opravlja posamezne naloge, povezane s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor, ter naloge v zvezi s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest. Zakon nadalje določa, da družba DARS nadaljuje gradnjo avtocest in hitrih cest, ki so se začele graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1, ter da še naprej upravlja in vzdržuje obstoječe avtoceste in hitre ceste v RS.

Skladno z ZUJF, ki je začel veljati leta 2012, je stavbna pravica, ustanovljena v korist družbe DARS, odplačna.

I.2 Ključni poslovni podatki

Ključni poslovni podatki v EUR	I–VI 2022	I–VI 2021	Indeks 2022/2021
Prihodki	229.671.360	218.806.559	105
Odhodki	163.347.912	164.609.311	99
Čisti prihodki od prodaje	218.405.532	208.036.225	105
Prihodki iz poslovanja	226.081.469	217.857.088	104
Poslovni odhodki	147.762.428	148.282.396	100
Poslovni izid iz poslovanja (EBIT)	78.319.041	69.574.692	113
EBITDA	175.637.986	173.667.970	101
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	53.721.993	43.899.770	122
	30. 6. 2022	30. 6. 2021	Indeks 2022/2021
Sredstva	5.085.654.421	5.139.430.042	99
Osnovni kapital	2.086.559.144	2.086.559.144	100
Kapital	3.110.962.340	2.970.290.738	105
KAZALNIKI			
EBITDA v čistih prihodkih od prodaje	80,42 %	83,48 %	96
ROE ¹	3,49 %	2,97 %	118
	Leto 2022	Leto 2021	Indeks 2022/2021
Število zaposlenih			
Na dan 30. 6.	1.233	1.258	98

Poudarki poslovanja

Družba DARS je v obdobju od januarja do junija 2022 dosegla naslednje rezultate:

- Družba DARS je v prvem polletju leta 2022 ustvarila 226,1 milijona evrov poslovnih prihodkov, kar je za 8,2 milijona evrov več kot v enakem obdobju lani.
- Čisti prihodki od prodaje so dosegli 218,4 milijona evrov, kar je za 5 % več kot v enakem obdobju preteklega leta.
- Družba DARS je v prvem polletju 2022 prodala več kot 3,85 milijona vinjet z letnico 2022, kar je 1,2 milijona prodanih vinjet več kot v enakem obdobju preteklega leta. Prodaja vinjet je višja tudi od leta 2019, torej v času pred epidemijo covid-19, ki je izrazito vplivala na potniški promet in turizem.
- Število tovornih vozil na avtocestah in hitrih cestah se povečuje in je v prvem polletju 2022 preseglo ravni iz let 2019–2021. Tovorni promet tudi sicer prinaša več prihodkov od cestnine kot promet vinjetnih vozil.
- Poslovni odhodki družbe DARS so znašali 147,8 milijona evrov in so bili primerljivi s poslovnimi odhodki enakega obdobja lani.
- Poslovni izid iz poslovanja (EBIT) je v obdobju od januarja do junija 2022 dosegel 78,3 milijona evrov, kar je za 13 % več kot v enakem obdobju preteklega leta.

¹ čisti dobiček, preračunan na celo leto / povprečno stanje lastniškega kapitala v obdobju

- Dobiček iz poslovanja pred obrestmi, amortizacijo in davki (EBITDA) je dosegel 175,6 milijona evrov, kar je za 1 % več kot v prvem polletju leta 2021. EBITDA marža predstavlja 80 % delež v čistih prihodkih od prodaje.
- Po obračunu davka iz dobička je družba DARS prvo polletje leta 2022 zaključila s čistim dobičkom v višini 53,7 milijona evrov, kar je za 22 % oziroma za 9,8 milijona evrov več kot v enakem obdobju leta 2021.
- V leto 2022 smo vstopili z nadaljevanjem pandemije covid-19. V prvem kvartalu ta še kar ni pojenjala, zato smo veliko pozornosti še vedno namenjali obvladovanju širjenja koronavirusa. Družba DARS je skladno s sprejetimi ukrepi Vlade RS izvajala vse aktivnosti za izvajanje dejavnosti v obstoječih razmerah ter se je organizacijsko in izvedbeno prilagodila na spremenjene razmere poslovanja. Družba je vse aktivnosti tekoče analizirala in vzpostavila sistem za dokumentiranje vseh ukrepov, ki jih je izvedla. Cilj teh aktivnosti je določanje najboljših praks, ki bodo podlaga za vse aktivnosti v izjemnih razmerah v prihodnje.
- Ob naraščanju napetosti med Ukrajino in Rusko federacijo ter invaziji ruskih vojaških sil na Ukrajino konec meseca februarja 2022 smo v družbi DARS takoj pristopili k oceni tveganja oziroma preverili vpliv in morebitne posledice na delovanje družbe ter na zagotavljanje nemotene in varnega prometa na avtocestah in hitrih cestah.
- Z vzdrževanjem likvidnostne rezerve v obliki depozitov in pridobljenimi dolgoročnimi kreditnimi linijami zagotavljamo visoko raven likvidnosti družbe DARS, ki je v vsakem trenutku sposobna izpolniti vse dospele obveznosti. Za dolgoročno vzdržnost poslovanja družbe bo treba poleg refinanciranja vsakoletno prilagajati tudi cenik cestnine, ki bo omogočal vzdrževanje ustreznega obsega prihodkov za pokritje celotnih infrastrukturnih stroškov in servisiranje dolga.
- V družbi DARS nas veseli, da smo pri najpomembnejših infrastrukturnih projektih stopili korak naprej in lahko nadaljujemo z deli. Pri gradnji tretje razvojne osi sever se dela lahko nadaljujejo na sklopu hitre ceste ob Škalskem jezeru in delu navezovalne ceste Konovo. Prav tako smo dosegli nov mejnik pri gradnji druge cevi predora Karavanke.

I.3 Poslovna tveganja

V družbi DARS se zavedamo resnosti posledic, ki bi nastale z uresničitvijo različnih vrst tveganj. V vse bolj negotovem poslovnem okolju je obvladovanje tveganj pomemben dejavnik poslovnega uspeha družbe, zato veliko pozornosti namenjamo pravočasnemu zaznavanju tveganj in uspešnosti njihovega upravljanja.

Proces upravljanja tveganj je postal del našega strateškega poslovanja, zato smo ponosni na uspešno obvladovanje tveganj. Upravljanje tveganj v družbi DARS izvajamo v treh obrambnih linijah. Na prvi obrambni liniji je poslovodstvo, ki je odgovorno za vzpostavitev in uspešno delovanje notranjih kontrol ter izvajanje postopkov obvladovanja na dnevni ravni. Naloga poslovodstva je prepoznavanje in ocenjevanje tveganj kot tudi opredelitev ustreznega odziva na tveganja – skladno s cilji organizacije. Druga obrambna linija vključuje tiste funkcije, ki izvajajo nadzor nad poslovnimi procesi in tveganji (kakovost, računovodske kontrole, fizično varovanje in podobne kontrole). Zaposleni na omenjenih funkcijah so odgovorni za pravilno vpeljavo sistema obvladovanja tveganj. Spodbujajo se opredeljevanje izpostavljenosti posameznim tveganjem in spremljanje uvajanja postopkov za obvladovanje tveganj ter razvijanje sistema poročanja o tveganjih. Tretjo obrambno linijo predstavlja notranje revidiranje. Skladno s sprejeto Strategijo družbe DARS se spreminjajo oziroma dopolnjujejo operativni cilji, ki podpirajo strateške cilje in na njihovi osnovi so prepoznana tudi strateška tveganja. Sistem tekoče preverjamo in dopolnjujemo, da bi bila tveganja, ki jim je družba DARS izpostavljena, pravočasno prepoznana, ovrednotena in obvladovana.

V sprejetem dokumentu »Upravljanje s tveganji« so določeni politika upravljanja tveganj, pristojnosti in odgovornosti v procesu ugotavljanja, merjenja in obvladovanja tveganj, metodologija ocenjevanja tveganj in ukrepi za zmanjševanje tveganj na sprejemljivo raven, notranje kontrole in drugo. Politika upravljanja tveganj je izjava o celovitih namerah in usmeritvi družbe v zvezi z obvladovanjem tveganj. Zaposleni se zavedamo, da učinkovitost upravljanja tveganj nevtralizira grožnje za doseganje ciljev, ki izhajajo iz zunanjega in notranjega poslovnega okolja. S sistemom upravljanja tveganj zagotavljamo, da so ključna tveganja pravočasno prepoznana, ocenjena in obvladovana. Tveganja ogrožajo zastavljene strateške, operativne in izvedbene cilje. V poslovnih procesih nastajajo različne vrste tveganj, ki jih morajo odgovorne osebe procesov pravočasno prepoznati in ustrezno obvladovati.

Na podlagi priporočil nadzornega sveta in revizijske komisije za spremembo procesa ocene tveganj, s ciljem spremembe prikaza posameznih tveganj, smo decembra 2021 že pričeli s prenovo procesa ocene tveganj. Skupaj z odgovornimi osebami posameznih področij smo najprej temeljito prečistili katalog tveganj in tveganja poenotili na ravni družbe. Obseg tveganj smo z več kot 340 zmanjšali na 126 posamičnih tveganj in tveganja razdelili v dve skupini. V prvo skupino smo uvrstili **KORPORATIVNA TVEGANJA** in v drugo **OPERATIVNA TVEGANJA**. Po prvem krogu usklajevanj in uskladitvi kataloga tveganj smo skupaj z odgovornimi osebami izvedli oceno tveganj po prenovljenem in bistveno skrajšanem katalogu tveganj. Zaradi prekrivanja posameznih tveganj smo v procesu izvedbe ocene tveganj nekatera tveganja še logično združevali. Praktično smo prenovili, dopolnili ali vsaj delno spremenili vsa tveganja. S tem smo posamezna tveganja kakovostno izboljšali in redefinirali, količinsko pa se je posledično število tveganj zmanjšalo na 80. Od tega je korporativnih tveganj 23, operativnih tveganj pa 57.

Pri tem je treba poudariti, da so korporativna tveganja tista, ki lahko bistveno vplivajo na poslovanje družbe, operativna tveganja pa so tista tveganja, ki v družbi povzročajo ali lahko povzročajo določena odstopanja ali negativno vplivajo na prihodke ali pa pomenijo nepotrebne izdatke družbe, nimajo pa bistvenega vpliva na poslovanje družbe. V oceno tveganja so prav tako vključena tveganja, ki so povezana z vojno v Ukrajini, kakor tudi tveganja zaradi epidemije/pandemije.

V celoti smo spremenili metodologijo ocenjevanja tveganj in tako sedaj tveganja ocenjujemo tridimenzionalno:

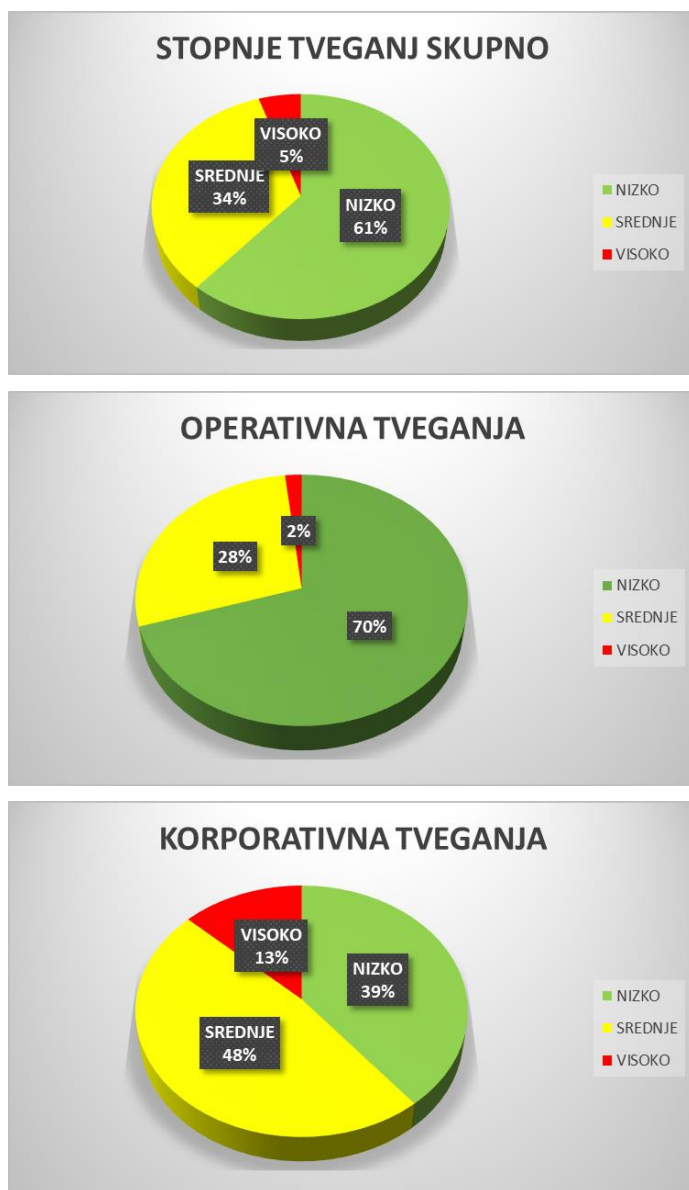
1. po verjetnosti ali pogostosti, da zaradi posameznega tveganja nastane posledica,
2. po vplivu (izpad prihodkov in povečanje stroškov),
3. po kritičnosti tveganja.

Verjetnost ali pogostost tveganja se izračunava kot pričakovano število uresničitvev na leto. Vpliv se izračunava kot seštevek izpada prihodkov in povečanja stroškov zmanjšan za znesek blažitve tveganj (na primer zavarovanja), vse v mio EUR. Kritičnost tveganja je odvisna od tega, ali ima tveganje vpliv samo na našo družbo ali tudi za lokalno okolje oziroma se bodo posledice odražale tudi na nacionalni ali celo mednarodni ravni. Posamezno tveganje smo množili s kritičnostjo tveganja (1–4) in oblikovali lestvico stopenj tveganj (stroški družbe in vpliv na okolje), ki je izražena v barvah:

- tveganje do 1 mio je zelene barve,
- tveganje med 1 in 14 mio je rumene barve,
- tveganje nad 14 mio je rdeče barve.

Pomembno je poudariti tudi, da so v rezultate ocene tveganj že vključeni vsi ukrepi za blažitev posledic posameznega tveganja.

Iz spodnjih grafov je razvidna porazdelitev stopenj tveganj, skupno in ločeno za korporativna tveganja ter operativna tveganja.

Ker je katalog tveganj povsem prenovljen in ni primerljiv s prejšnjo oceno tveganj, v tem trenutku ni možno spremljati trendov posameznih tveganj.

Z vsebinsko pripravo akcijskega načrta za obvladovanje tveganj smo lahko pričeli šele, ko je bila ocena tveganj zaključena. Postopek izdelave akcijskega načrta še poteka in bo vseboval ukrepe za blaženje posledic, ki so bili že izvedeni in upoštevani v oceni tveganj, kakor tudi načrtovane dodatne ukrepe.

Z digitalizacijo ocene tveganj bo možno grafično spremljati tako ukrepe za blaženje posledic kakor tudi trende.

V nadaljevanju so prikazana prepoznana ključna strateška tveganja, ki smo jim do meseca junija 2022 namenjali posebno pozornost:

- izpostavljenost zaradi vojaških operacij v Ukrajini,
- prometna varnost,
- odvisnost od zunanjih izvajalcev,
- izpad ključnih informacijskih sistemov,
- tveganje prihodkov,
- varnost in zdravje zaposlenih pri delu ter
- varovanje okolja.

Izpostavljenost zaradi vojaških operacij v Ukrajini

Ob naraščanju napetosti med Ukrajino in Rusko federacijo ter invaziji ruskih vojaških sil na Ukrajino konec meseca februarja 2022 smo v družbi DARS takoj pristopili k oceni tveganja oziroma preverili vpliv in morebitne posledice na delovanje družbe ter na zagotavljanje nemotenega in varnega prometa na avtocestah in hitrih cestah. Ocenjujemo, da bodo imeli vojaški spopadi učinek tudi na poslovanje družbe DARS. Pripravili smo ukrepe za obvladovanje teh tveganj, ki so razvidni v nadaljevanju. Ustanovljena je bila tudi posebna skupina za spremljanje izpostavljenosti družbe DARS zaradi vojaških operacij v Ukrajini. Skupina se redno srečuje in ocenjuje izpostavljenost družbe DARS ter predlaga in koordinira posamezne ukrepe.

Vpliv na prihodke

Ocenjen izpad iz naslova vinjet bi znašal cca 0,2 mio EUR, iz naslova cestnin tovornega prometa pa bi lahko znašal okoli 3 %, oziroma med 7 in 8 mio EUR na letni ravni zaradi zmanjšanja prometa tovornih vozil iz Ruske federacije in Ukrajine (ni upoštevan vpliv zmanjšanja tovornega prometa blaga slovenskih podjetij, ki izvažajo v Rusko federacijo, Ukrajino in Belorusijo, tovornega prometa vozil iz drugih držav, ki imajo za izvor in/ali cilj Ukrajino, Rusijo ali Belorusijo in dodatnih motenj oziroma izpadov zaradi pomankanja ukrajinskih voznikov).

Ukrepi: Področje cestninjenja bo tedensko spremljalo število tovornih vozil, registriranih v Ukrajini, Ruski federaciji, Belorusiji in Poljski. Poročila bodo posredovana upravi družbe. Prav tako sproti spremljamo število vozil, za katere je uporabljena oprostitvev plačila cestnine iz humanitarnih razlogov.

Vpliv na odhodke

V letu 2021 smo za energente porabili približno 4,2 mio EUR (2.050.000 EUR za elektriko, 1.900.000 EUR za gorivo in 250.000 EUR za plin). V letu 2022 smo pričakovali 100 % rast cen električne energije in skoraj 300 % rast cene plina, kar bi ob enaki porabi skupno, brez znatne rasti cen goriv, nanese 6,8 mio EUR. Zaradi vojne in trenutno že znanih ukrepov zahodnih držav proti Ruski federaciji lahko v najbolj optimističnem scenariju pričakujemo najmanj 30 % rast energentov, kar bi lahko pomenilo, da bo družba DARS v 2022 za energente morala odšteti med 9 in 10 mio EUR. V to oceno niso vštete druge surovine in materiali, za katere pričakujemo, da se bodo prav tako podražili.

Ukrepi: Cene energentov se redno spremlja. O večjih podražitvah bo seznanjena uprava družbe. Vzpostavili bomo sistem za sprotno beleženje porabljenega časa zaposlenih v družbi DARS za humanitarne namene in zunanjih stroškov, ki bodo neposredno povezani z vojno v Ukrajini in posledično tudi z valom beguncev.

Varnost in prevoznost cestne infrastrukture

V tem trenutku ocenjujemo, da varnost cestne infrastrukture ni bistveno bolj ogrožena, kot je bila pred pričetkom vojaških operacij v Ukrajini. Če bi bila Luka Koper in V. prometni koridor uporabljena za transport vojaške opreme proti Ukrajini, se bo varnostno tveganje znatno povečalo. V tem primeru bi avtocestni objekti lahko postali tarča napadov ali sabotaž. V letošnjem letu so na avtocesti A1 predvidena obnovitvena dela, ki bi morebiten transport vojaške opreme lahko bistveno otežila ali celo onemogočila.

Ukrepi: Zaposleni v Področju vzdrževanja bodo ob rednih pregledih večjo pozornost posvečali infrastrukturnim objektom. Področje za organizacijo gradenj in obnov bo razpisno dokumentacijo za obnove na avtocesti A1 pripravilo tako, da omogoča po podpisu pogodbe tudi zamik uvedbe v delo. V primeru transporta vojaške opreme prek Luke Koper bo treba bistveno okrepiti nadzor nad vitalnimi infrastrukturnimi objekti (predvsem viadukti in tuneli). Glavni nadzorni center bo spremljal stanje prometa na vplivnih mednarodnih avtocestnih koridorjih, zbiral pomembne podatke in redno obveščal o večjih motnjah prometnega toka.

Varnost IT-sistemov

Glede na trenutne razmere ocenjujemo, da je tveganje za kibernetične napade relativno nizko, vendar bi se bistveno povečalo v primeru transporta vojaške opreme po avtocesti A1. Področje upravljanja že ima izdelane scenarije, s katerimi bi se zagotavljala prevoznost tudi v primeru, da bi bilo krmiljenje opreme in signalizacije onemogočeno. Informacijske sisteme obvladujemo v skladu z zahtevami varovanja informacij po standardu ISO/IEC 27001, kjer je vključeno poročanje o varnostnih incidentih in kibernetičnih napadih Uradu Vlade RS za informacijsko varnost ter SI-CERT-u. Trenutno poteka vzpostavitev sistema neprekinjenega poslovanja po zahtevah standarda ISO 22301, kjer bomo implementirali še ostale zahteve in priporočila Zakona o informacijski varnosti. Od Urada Vlade RS za informacijsko varnost smo 24. 2. 2022 kot izvajalci bistvenih storitev prejeli varnostno obvestilo in priporočila za izvedbo ukrepov za zagotovitev visoke stopnje varnosti omrežij in informacijskih sistemov na področju kibernetične varnosti.

Priporočila v naši družbi v večji meri izpolnjujemo v obliki tehničnih in organizacijskih ukrepov. Za zagotavljanje varnosti tako že izvajamo številne aktivnosti.

Ukrepi: V teku je izvedba varnostnega pregleda. V prihodnje bi bilo priporočljivo SIEM ali druge sisteme za zaznavanje anomalij in odstopanj od standardnega delovanja implementirati tudi na ostalih »industrijskih« sistemih. Nadaljujemo z vzpostavitvijo sistema neprekinjenega poslovanja po zahtevah standarda ISO 22301, kjer bomo implementirali še ostale zahteve in priporočila Zakona o informacijski varnosti. Prav tako izvajamo ukrepe, skladno z zgoraj omenjenim varnostnim obvestilom in priporočili.

Humanitarna tveganja

Zaradi vojnih razmer je vstop v Ukrajino praktično onemogočen, otežen pa je tudi vstop v Belorusijo in Rusko federacijo. Obstaja možnost, da bi se zato tovorna vozila ali avtobusi iz navedenih držav za dlje časa zaustavila oziroma zadrževala na počivališčih v Republiki Sloveniji. S tem je povezanih več možnih tveganj: možne konfliktna situacije ali pretepi in prepiri med vozniki iz različnih držav, prehrana in bivanje voznikov ter zagotavljanje minimalnih higienskih pogojev, zdravstvena oskrba, hitro pokvarljivo blago ali prevoz živih živali, zapuščena tovorna vozila, zasedenost parkirišč in počivališč ob avtocestah in hitrih cestah, humanitarni prevozi v, iz in skozi Slovenijo.

Ukrepi: Cestninski nadzorniki in zaposleni v Področju vzdrževanja bodo redno pregledovali počivališča in bodo ob ugotovitvi, da se na parkiriščih zadržujejo vozniki iz prej omenjenih držav, o tem obveščali nadzorne centre. Področje upravljanja je že vzpostavilo dialog z Upravo RS za zaščito in reševanje in Civilno zaščito zaradi možne potrebe po humanitarni pomoči. Dogovorjeno je, da o morebitnih vozniki, ki bi potrebovali pomoč, GNC obvesti Civilno zaščito, ki bo izvedla ustrezne ukrepe (hrana, voda, WC, po potrebi bivanje). Voznikov iz Ruske federacije, Ukrajine in Belorusije se v času vojnega stanja v Ukrajini in s tem posledično onemogočenih transportnih poti ne bo kaznovalo zaradi prekoračitve dovoljenega časa parkiranja na počivališčih. V primerih incidentov med vozniki se nemudoma obvesti policijo, ki je s tem tudi že seznanjena (UUP). Vzpostavljen je stik s Slovensko vojsko glede morebitnih prevozov vojaške opreme, materiala ali sil. V družbi smo ugotovili, da so že v prvih dneh po pričetku napada na Ukrajino praktično vsa osebna vozila in kombiji ukrajinskih registrskih označb prevažala begunce (v glavnem ženske in otroke), ki so bežali pred spopadi. Ker ta vozila spadajo med humanitarne prevoze v skladu z definicijo 4. alineje prvega odstavka 9. člena Zakona o cestninjenju in so v skladu s tem zakonom oproščeni cestnine, prehode teh vozil prek Slovenije zgolj beležimo s tehničnimi sredstvi. O tem je minister za infrastrukturo tudi obvestil širšo javnost. Za humanitarne prevoze blaga s tovornimi vozili oziroma prevoze beguncev z avtobusi je na spletni strani družbe DARS objavljen obrazec, ki ga prevoznik, ki prevažata humanitarne pomoč ali begunce, izpolni in se mu v sistemu DarsGo ne zaračuna cestnine. V zvezi z organizacijo humanitarnih prevozov smo v rednih stikih z MZI, MZZ in Veleposlaništvom Ukrajine, kakor tudi UNHCR.

Oskrba z energenti

Zaradi vojne in že znanih ukrepov zahodnih držav proti Ruski federaciji pričakujemo rast cen energentov in drugih materialov. Situacijo spremljamo, tveganje dobav strateških materialov obvladujemo s povečevanjem zalog in razpršitvijo dobav na več dobaviteljev.

Prometna varnost

Da preprečimo naraščanje števila prometnih nesreč oziroma izboljšamo prometno varnost, moramo kot upravljavec in vzdrževalec avtocestnega omrežja ravnati strokovno ter izvajati ustrezna in učinkovita dejanja, ki na to posredno ali neposredno vplivajo. Na področju prometne varnosti moramo spoštovati zahteve domače zakonodaje in tudi obveznosti evropskih predpisov. Na podlagi dobrih praks in izvedenih študij izvajamo raznovrstne projekte s področij prometne varnosti, uporabe naprednih IT-tehnologij in uvajanja pametne infrastrukture. Pri projektih smo posebej pozorni na:

- projektne rešitve, s katerimi izboljšujemo prepustnost cest in zmanjšujemo število konfliktnih točk;
- dobro kondicijo cestne infrastrukture, ki je pogoj za varno vožnjo (optimalno vozišče, vidnost talnih označb in prometnih znakov);
- uporabo opreme cest, ki v primeru napake voznika zagotavlja milejše posledice in s tem zmanjšuje število mrtvih ali poškodovanih;
- pripravo predlogov sprememb in dopolnitev zakonskih in podzakonskih predpisov, ki omogočajo uvajanje sodobnejših prometno-tehničnih rešitev in uporabo učinkovitejše opreme cest.

Vse navedeno ob spremljanju novosti v tujini in učinkoviti izrabi domačega znanja zagotavlja pogoje za izboljšanje prometne varnosti. V celotnem konceptu načrtovanja in gradnje novih odsekov, obnov, vzdrževanja, novih tehnologij ITS in upravljanja prometa se varnost v povezavi z naraščanjem prometa izboljšuje. Pozitivne učinke imajo tudi koordinacije (ki jih izvajajo nadzorni centri predvsem v primeru delovanja operativnih skupin na terenu in ob izrednih dogodkih), zagotavljanje ukrepov, ki se prilagajajo glede na prometne in vremenske razmere, ter informiranje uporabnikov. Pri tem pa skrbimo tudi za kontinuirano izvajanje varnostnih kampanj in s ciljem promocije varnosti v prometu aktivno sodelujemo z deležniki na področju varnosti. Pri tem je zelo pomembno krizno komuniciranje ob izrednih dogodkih.

Za prometno varnost skrbi tudi avtocestna policija. Ugotovljamo, da večja prisotnost policije na avtocestah vpliva na zmanjšanje števila prometnih nesreč, pa tudi na zmanjšanje kršitev v zvezi s preobremenjenimi tovornimi vozili.

Statistika kaže, da se je, odkar po naših avtocestah vozijo tudi vozila avtocestne policije, število prometnih nesreč zmanjšalo, pomembno pa se je zmanjšal tudi delež tovornih vozil s prekoračeno osno obremenitvijo in tudi število poškodb cestne infrastrukture, za katero povzročitelj ni znan. Manj poškodb infrastrukture pomeni manjše stroške vzdrževanja, manj del in zaradi tega manj oviranja prometa oziroma njegovo večjo pretočnost.

Po podatkih policije se je samo na širšem ljubljanskem območju, ki ga pokriva ljubljanska enota, torej na ljubljanskem avtocestnem obroču in vseh štirih vpadnih krakih avtocest nanj – gre sicer za prometno najbolj obremenjen del našega avtocestnega omrežja – v prvem polletju letos zgodilo 336 prometnih nesreč (od tega ena s smrtnim izidom), medtem ko jih je bilo v enakem obdobju leta 2019, torej v referenčnem letu pred pandemijo covid-19, kar 452 ali skoraj 35 odstotkov več (od tega so bile tri s smrtnim izidom).

V prvem polletju letos je bilo na avtocestah na območju delovanja ljubljanske enote avtocestne policije ugotovljenih 10.218 kršitev, v enakem obdobju leta 2019 pa 7.329, kar je 39 odstotkov manj. To pomeni večjo prometno varnost glede na lansko obdobje.

V prvem polletju letos je bilo od 23 pobegov s prometnih nesreč raziskanih 17 ali 74 odstotkov, v enakem obdobju leta 2019 pa je bilo od 112 pobegov raziskanih 55 ali 49 odstotkov, še kažejo podatki policije.

V navedenem obdobju se je po podatkih družbe DARS število zastojev zmanjšalo za 48 odstotkov, njihovo trajanje pa za 32 odstotkov. To vpliva na večjo pretočnost prometa na območju delovanja ljubljanske enote avtocestne policije.

Ocenjujemo, da bodo imele aktivnosti v smeri ukinitve avtocestne policije vpliv na porast prometnih nesreč in kršitev cestnoprometnih predpisov ter poslabšanje pretočnosti in varnosti na avtocestnem omrežju.

Odvisnost od zunanjih izvajalcev

Tveganje odvisnosti od zunanjih izvajalcev obvladujemo tako, da tekoče spremljamo vse informacije o poslovanju poslovnih partnerjev, pripravljamo ukrepe za preprečitev vpliva neugodnih dogodkov na poslovanje družbe (spremembe določil v pogodbi, sporazumne prekinitve pogodb) in vzdržujemo zdrave poslovne odnose. Že pri izbiri izvajalca v postopku javnega naročanja temeljito proučimo predvidene roke za izvedbo, plačilne pogoje in garancije, natančno določimo terminske načrte dokončanja posamezne faze, skrbimo za kakovost pogajanj ter od izbranih izvajalcev zahtevamo ustrezne reference. Za nadzor nad izvajanjem pogodb imamo določene skrbnike pogodb, ki bdijo nad izvajanjem pogodbe skozi celoten življenjski cikel – od priprave razpisne dokumentacije do sklenitve pogodbe, med samo izvedbo posla in nato vse do izteka garancijske dobe, če je ta predvidena. Prav tako skrbniki spremljajo tudi veljavnost posameznih dokumentov, na primer garancije, in so dolžni opozoriti, da se ti tekoče obnavljajo. Redno nadziramo stroške investicij, tako rednih kot tistih, ki so nastali zaradi naknadnih sprememb projekta. Vse projekte v vseh fazah izvajamo z vključevanjem inženirja, ki skrbi za celovito vodenje posameznega projekta. Pri nabavi strateških materialov (sol, nafta in podobno) se teži k temu, da imamo vedno na voljo rezervnega dobavitelja. Za dobavo posipnih materialov je za vsak tip soli sklenjena ločena pogodba, za nabavo dizelskega goriva v interne črpalke pa je predviden podpis okvirnega sporazuma z več dobavitelji.

Družba DARS je v letu 2022 v skladu s sprejetim Pravilnikom o varovanju poslovnih skrivnosti, ki je bil sprejet septembra 2021, z vsemi dobavitelji in zaposlenimi, s katerimi pogodbeno sodeluje, pričela sklepati Dogovore o varovanju poslovnih skrivnosti in Izjave o varovanju informacij.

Izpad ključnih informacijskih sistemov

Izpad ključnih informacijskih sistemov obvladujemo z rednim spremljanjem stanja informacijskih sistemov in takojšnjim odzivanjem na izredne dogodke. Imamo vzpostavljen sistem neprekinjenega delovanja dela informacijskega sistema (podvajanje najvitalnejših delov informacijske opreme) ter uvedene varnostne ukrepe za zaščito in varovanje informacijskih sistemov pred nepooblaščenimi posegi in izgubo podatkov.

Poleg notranjih in zunanjih presoj sistema kakovosti po pridobljenih certifikatih kakovosti ISO 27001 in ISO 9001 uporabljamo tudi neodvisne varnostne preglede informacijske tehnologije kot eno izmed metod prepoznavanja tveganj. Prepoznane grožnje in tveganja, ki bi lahko vplivale na zaupnost, celovitost ali razpoložljivost informacijskih sistemov in informacijske infrastrukture, obvladujemo z vzdrževanjem ocene tveganj s področja informacijske varnosti in izvajanjem ustreznih ukrepov za zmanjševanje tveganj. Vpeljane imamo ustrezne kontrole skladno z zahtevami standarda ISO 27001 ter redno izvajamo vzdrževanje vseh informacijskih sistemov, tako programske kot strojne opreme. Sem sodi varnostno kopiranje, vzdrževanje protipožarnih pregrad in protivirusnih programov ter posodabljanje varnostnih politik. Velik poudarek je tudi na ozaveščanju uporabnikov o informacijski varnosti. Ključno je tudi izvajanje jasne vizije razvoja informacijskega sistema družbe.

Na ključnih sistemih je vzpostavljen sistem vzdrževanja 24/7/365 s strani pogodbenih izvajalcev ter uveden monitoring in ažurno obveščanje in beleženje vseh incidentov in izpadov.

V teku je izvedba projekta Vzpostavitev sistema neprekinjenega poslovanja po standardu ISO 22301 v obsegu celotne družbe DARS.

Tveganje prihodkov

Tveganje prihodkov obvladujemo s spremljanjem podatkov in pripravo čim realnejših napovedi prihodkov, ugotavljanjem odstopanj od poslovnega načrta ter načrtovanjem ukrepov. Izvaja se izračun stroškov cestninskih cest in najvišje dopustne višine cestnine skladno z veljavno metodologijo.

Prihodki iz naslova cestninjenja vozil z največjo dovoljeno maso nad 3,5 tone se praviloma zmanjšujejo zaradi posodabljanja voznega parka, če ostajata cestnina na prevoženi kilometer in količina prometa nespremenjena, saj vozila z višjim emisijskim razredom EURO plačujejo nižjo cestnino. V prvi polovici leta 2022 je bilo z najčistejšimi vozili opravljenih kar 84 % vseh cestninskih km (4,3 % več kot v prvi polovici leta 2021). Pobude za indeksacijo cestnine na omrežju cestninskih cest in cen vinjet, ki smo jih podali MZI v letih 2020 in 2021, niso bile sprejete.

Spremembe podzakonskih predpisov s področja cestninjenja in cenika cestnine mora potrditi Ministrstvo za infrastrukturo. Družba DARS poskuša predhodno te spremembe uskladiti s prevoznikiškimi sekcijami GZS in OZS, zato je pomembno vseskozi ostajati v dobrih partnerskih odnosih z njimi.

Prvega decembra 2021 smo začeli s prodajo elektronskih vinjet. Letna e-vinjeta velja 365 dni od dneva nakupa, kar pomeni izpad dela prihodkov v primerjavi z dosedanjim sistemom veljavnosti letnih vinjet (do 31. 1. 2022). Po drugi strani pa bi lahko uvedba videonadzora nad uporabo e-vinjet pospešila prodajo vinjet. Končni učinek teh sprememb na prihodke bo znan po prvem letu prodaje e-vinjet.

Spremembe in dopolnitve direktive o evrovinjeti (1999/62/ES) so začele veljati 24. marca 2022, v Zakon o cestninjenju pa bo treba njene določbe prenesti do 25. marca 2024. Nova tveganja, ki jih direktiva prinaša, so obvezna cenovna razmerja pri letnih in kratkoročnih vinjetah, obvezna uvedba dnevne vinjete, razlikovanje višine cestnine glede na izpuste CO₂ ali alternativno zaračunavanje pristojbine za zunanje stroške za emisije CO₂ in obvezna uvedba pristojbine za zunanje stroške onesnaževanja zraka in hrupa. Pozorni moramo biti tudi na ostale morebitne spremembe, ki jih omogoča direktiva, odločitev o njih pa je v rokah držav članic. Če bo država namesto razlikovanja infrastrukturne pristojbine glede na izpuste CO₂ predpisala (dodatno) pristojbino za zunanje stroške, se bodo možnosti za indeksacijo infrastrukturne pristojbine, ki je naš prihodek, kar za nekaj časa povsem izničile. Po 8-letnem prehodnem obdobju, ko bo obvezno upoštevanje predpisanih razmerij med ceno letne in kratkoročnih vinjet, bo v izogib občutnemu zmanjšanju prihodkov (po oceni za 30 do 50 mio EUR na letni ravni) treba podražiti letno vinjeto (za 20 do 40 EUR). Obstaja tveganje, da država ne bo pravočasno ali v zadostni meri prilagodila cen vinjet.

Zaradi vojaške operacije v Ukrajini, ki poteka od 24. 2. 2022, smo do konca junija realizirali približno 1,1 mio EUR manj cestninskih prihodkov od tovornih vozil, registriranih v Ukrajini, Rusiji in Belorusiji. Pomembnejšega vpliva na promet vozil, registriranih v drugih državah, vojna zaenkrat še ni imela. Če se bodo makroekonomska gibanja v EU nadaljevala v smeri stagflacije, pa bi lahko prišlo tudi do nadaljnjih negativnih učinkov na promet in cestninske prihodke.

Varnost in zdravje zaposlenih pri delu

V leto 2022 smo vstopili z nadaljevanjem pandemije covid-19. V prvem kvartalu ta še kar ni pojenjala, zato smo veliko pozornosti še vedno namenjali obvladovanju širjenja koronavirusa. Vlada je prilagajala ukrepe spreminjajočim razmeram, z njimi smo ažurno obveščali naše zaposlene. Različica omikron, ki je v tem obdobju prevladovala, v večini primerov sicer ni povzročala hujših potekov bolezni, a so bili okuženi delavci v bolniški med 10 in 18 dni. Ker je bil omikron bolj kužen od prejšnjih oblik virusa smo (poleg splošnih preventivnih ukrepov) v družbi izvajali tudi naslednje ukrepe:

- na delovnih mestih, kjer delovni proces to dopušča, so delavci opravljali delo od doma;
- opravljanje dela v manjših skupinah (mehurčkih) in izogibanje stikov med posameznimi skupinami;
- pred sestanki, izobraževanji in drugimi dogodki, na katerih je v zaprtih prostorih prisotno večje število delavcev, so se vsi udeleženci samotestirali;
- po ukinitvi obvezne karantene so se naši delavci ob prihodu na delo v obdobju 7 dni po visoko tveganem stiku z okuženo osebo samotestirali.

Zaradi visoko ocenjenega tveganja za izostanek večjega števila zaposlenih na nekaterih delovnih mestih, kjer bi lahko bilo ogroženo neprekinjeno poslovanje družbe (v nadzornih centrih, prometnoinformacijskem centru, operativnem centru cestninskega nadzora in cestninskih uporabniških točkah), smo omejili vstopanje v te prostore in uvedli obvezno samotestiranje pred vstopom (tako zaposlenih kot obiskovalcev).

V sredini aprila je vlada sprostila ukrepe za preprečevanje širjenja okužb. Izpolnjevanje pogoja PCT, nošenje zaščitnih mask in samotestiranje niso več obvezni ukrepi. Ukrepe smo sprostili tudi v družbi DARS. Po ukinitvi karanten se sodelavcem, ki so bili v stiku z okuženim, priporoča samotestiranje. Da bi lahko zmanjšali tveganje za širjenje okužb in zagotavljali neprekinjeno delovanje vseh procesov v družbi, odgovorne osebe organizacijskih enot enkrat tedensko poročajo o številu obolelih.

Služba za varnost in zdravje pri delu redno spremlja stanje in s pisnimi obvestili seznanja delavce s potekom epidemije in priporočili, zagotavlja teste za preventivno samotestiranje, dezinfekcijska sredstva in potrebno

osebno varovalno opremo. Po vrnitvi z dopusta dva do tri dni delavci opravljajo delo od doma (na delovnih mestih, kjer je to možno), vsem pa priporočamo tudi samotestiranje vsaj tri dni po vrnitvi.

Varovanje okolja

Družba DARS je kot upravljavec in vzdrževalec avtocest in hitrih cest v okviru celotnega poslovanja družbe že v preteklih letih vzpostavila sistem ravnanja z okoljem in v letu 2017 sistem upravljanja energije, s katerima dosledno uresničuje politiko varovanja okolja in upravljanja energije na vseh področjih svojega delovanja. Od leta 2022 za sistem ravnanja z okoljem ne vzdržujemo certificiranega sistema ravnanja z okoljem po zahtevah standarda ISO 14001.

Strategija družbe DARS 2022–2025 vključuje operativne cilje, ki se nanašajo na okoljsko-energetske vidike in posledično ukrepe za zmanjševanje okoljskih tveganj. Sistema vodenja nenehno izboljšujemo tako z realizacijo ukrepov za zmanjševanje okoljskih vplivov kot dopolnitvijo novih in optimizacijo obstoječih okoljsko-energetskih ciljev in programov ter njihovo realizacijo spremljamo v okviru vodstvenega pregleda družbe. Rdeča nit sistema ravnanja z okoljem sta ocena in analiza okoljskih vplivov ob upoštevanju faz življenjskega cikla storitve, ki so posledično opredeljeni v registru okoljskih vidikov. Da bi zmanjšali vpliv na okolje, smo določili okvirne in izvedbene okoljske in energetske cilje ter programe, s katerimi bomo te cilje tudi dosegli.

Tveganja, ki se nanašajo na pravočasno spremljanje in udejanjanje zakonodajnih zahtev v praksi, zmanjšujemo z ukrepi s strani imenovanih odgovornih oseb, ki pokrivajo področje dela, na katero se zakonodajna sprememba nanaša. Okoljska tveganja, med katera uvrščamo tveganje ravnanja z odpadki s posebnim poudarkom na nevarnih odpadkih, tveganje onesnaževanja okolja in tveganje varovanja vplivnega območja, postajajo čedalje pomembnejša. Nadaljevale so se že v preteklosti začete aktivnosti varovanja okolja. Sistematično obvladovanje okoljskega tveganja izraža okoljevarstveno ozaveščenost zaposlenih. Nesreče na avtocesti lahko negativno vplivajo tudi na okolje, zato se trudimo zmanjševati tveganja za njihov nastanek, če pa vseeno pride do nesreče, je treba ukrepati ustrezno hitro in učinkovito, da bi bile negativne posledice za okolje čim manjše. V ta namen informiramo in usposabljammo vse zaposlene na tovrstnih delovnih mestih, da bodo v dani situaciji v smislu varstva okolja hitri in učinkoviti.

Verjetnost nastanka izrednih dogodkov zmanjšujemo tudi s preventivnimi ukrepi. Z usposabljanjem za hitro, pravilno in učinkovito ukrepanje zagotavljamo, da so vplivi morebitnih izrednih dogodkov na okolje minimalni. Z ustreznimi aktivnostmi v okviru vzdrževanja avtocest, kot so čiščenje in redno vzdrževanje zadrževalnih bazenov z namenom nemotenega obratovanja, izvajanje letnega programa obratovalnega monitoringa odpadne padavinske vode s cest (LPOM), zbiranje, sortiranje in nadzorovano oddajanje zbranih odpadkov, izvajanje ukrepov za zmanjševanje svetlobnega onesnaževanja ter stalno nadzorovanje prisotnosti ogljikovega monoksida in vidljivosti v predorih, smo veliko prispevali k zmanjšanju negativnih vplivov na okolje in uspešno obvladali tveganje za nastanek ekoloških nesreč.

V času pandemije covid-19 je bilo prepoznano povečanje količin odpadnih zaščitnih sredstev, predvsem rokavic in mask, ki se odlagajo med mešane komunalne odpadke, ter odpadne embalaže alkoholnih razkužil, ki se odlaga med odpadno embalažo. V času pandemije je bila na ravni celotne družbe zaznana manjša količina zbranih frakcij komunalnih odpadkov, in sicer zaradi dolgotrajne odsotnosti zaposlenih z dela ter predvsem zaradi upada prometa in nadzorovanega ustavljanja tovornih vozil, s čimer je povezano zaprtje malih počivališč. Obstoječa komunalna infrastruktura zagotavlja zadostne kapacitete za zbiranje komunalnih odpadkov, zato trenutno ni izkazanih potreb po dodatnih zabojnikih za ločeno zbiranje odpadkov.

Družba DARS načrtuje ukrepe zaščite pred hrupom na podlagi rezultatov obratovalnih monitoringov hrupa. Ukrepi so načrtovani tako, da zajamejo območja z večjim številom preobremenjenih stavb oziroma prebivalcev ter območja posameznih že obstoječih preobremenjenih objektov ob trasi avtocest in hitrih cest.

Družba DARS je v letih 2018–2019 izvedla obratovalni monitoring hrupa za omrežje cest v upravljanju družbe DARS, sočasno z njegovo izvedbo pa je potekala priprava Strokovnih podlag za operativni program varstva pred hrupom (v nadaljevanju SP OP Hrup) na preobremenjenih območjih. V dokumentu so za potrebe načrtovanja ukrepov zaščite pred hrupom določena prioriteta območja, ki so bila vključena v Plan ukrepov na avtocestni infrastrukturi in opremi v upravljanju družbe DARS za obdobje 2022–2024. Na podlagi navedenega dokumenta

je družba DARS že začela z naročilom študij hrupa s predlogom protihrupnih ukrepov za posamezna območja ob avtocestnem omrežju.

Za potrebe priprave nabora ukrepov, ki so vključeni v osnutek revidiranega Operativnega programa varstva pred hrupom, je družba DARS poleg SP OP Hrup pripravila Strokovne podlage za obnovo protihrupnih ograj (PHO). V dokumentu so obravnavani obstoječi protihrupni ukrepi, ki glede na trenutne obremenitve s hrupom niso zadostni, zato dokument predlaga tri vrste ukrepov (obnova, nadgradnja, obnova in nadgradnja). Z izvedbo predlaganih ukrepov se pričakuje, da bo obstoječa protihrupna zaščita zagotavljala zadostno zaščito pred hrupom na preobremenjenih območjih. Ministrstvo za okolje in prostor je v sodelovanju z Ministrstvom za zdravje in Ministrstvom za infrastrukturo ter ostalimi deležniki, med katerimi je tudi družba DARS, pristopilo k reviziji Operativnega programa varstva pred hrupom. Osnutek revizije dokumenta vsebinsko temelji na SP OP Hrup, zato vključuje celoten obseg z dokumentom predvidenih prioritetenih območij. Osnutek dokumenta je že bil v medresorskem usklajevanju, javni obravnavi in v ponovnem medresorskem usklajevanju. Pričakuje se, da bo Vlada RS sprejela revizijo operativnega programa v drugi polovici 2022.

I.4 Finančno poslovanje in upravljanje finančnih tveganj

V družbi DARS aktivno spremljamo negotovost in spremenljivost finančnega okolja, saj predstavlja različne vrste finančnih tveganj. Finančna tveganja lahko negativno vplivajo na sposobnost ustvarjanja prihodkov, obvladovanja odhodkov, ohranjanja vrednosti sredstev ter izpolnjevanja obveznosti. V družbi DARS zato prav tem kategorijam tveganj posvečamo posebno pozornost.

Glavni cilji upravljanja finančnih tveganj so doseganje stabilnosti poslovanja, povečanje finančnih prihodkov, zmanjšanje finančnih odhodkov, povečanje vrednosti kapitala družbe ter zmanjšanje učinka nepredvidenih škodnih dogodkov. Za varovanje pred temi tveganji izvajamo aktivnosti na poslovnem, naložbenem in finančnem področju.

Za družbo DARS so ključne vrste finančnih tveganj obrestno, kreditno in likvidnostno tveganje. Z upravljanjem teh tveganj skušamo doseči optimalno stabilnost poslovanja in zmanjšati izpostavljenost posameznim vrstam tveganj, da bodo ta sprejemljiva. Naš cilj je doseči stabilen denarni tok, ki omogoča pravočasno poravnavanje obveznosti iz naslova zadolževanja za gradnjo avtocest.

Zap. št.	Opis tveganja	Ocena tveganja		Stopnja tveganja	Upravljanje tveganja (nadzor)
		Verjetnost nastanka tveganja	Posledice nastanka tveganja		
1	2	3	4	5 = 3 x 4	6
1	Valutno tveganje	1	1	1	Uporaba naravne zaščite izenačevanja denarnih tokov, redno spremljanje deviznih trgov, varovanje z uporabo ustreznih finančnih instrumentov
2	Obrestno tveganje	2	3	6	Spremljanje gibanja obrestnih mer, pogajanje s kreditnimi institucijami, varovanje z uporabo ustreznih finančnih instrumentov
3	Kreditno tveganje	2	2	4	Spremljanje izpostavljenosti do posameznega partnerja ter njegove poslovne in finančne bonitete
4	Likvidnostno tveganje	2	2	4	Nadzor nad denarnimi tokovi; načrtovanje potreb po likvidnih sredstvih; vnaprej dogovorjeni okvirni krediti in limiti; spremljanje in redno analiziranje vzdržnosti kreditnega portfelja družbe; spremljanje finančnih zavez

Verjetnost nastanka tveganja: majhna (1), srednja (2), velika (3)

Posledice: dobre (1), srednje (2), slabe (3)

Valutno tveganje

Valutno tveganje praktično ne obstaja, saj so nabava in prodaja, terjatve in obveznosti ter prihodki in odhodki pretežno v evrih. Tako izpostavljenost valutnemu tveganju ocenjujemo kot nizko, zato ni potrebe po uporabi tovrstnih instrumentov zavarovanja. Na matičnih DarsGo servisih je možno plačevanje tudi s tujimi valutami, ki se takoj konvertirajo v evro, vendar je z uvedbo elektronskega cestninskega sistema teh plačil malo. Kljub temu v družbi redno spremljamo dogajanja na deviznih trgih.

Obrestno tveganje

V zadnjih nekaj letih smo veliko pozornost namenili obrestnemu tveganju, ki ima za posledico zmanjšanje gospodarskih koristi družbe zaradi spremembe višine obrestnih mer na trgu. V družbi DARS tekoče spremljamo izpostavljenost obrestnemu tveganju. Cilj upravljanja z obrestnim tveganjem je stabilen denarni tok z namenom izpolnjevanja obveznosti družbe.

Obrestna mera ECB za operacije glavnega refinanciranja je na 30. 6. 2022 znašala 0,00 %, obrestna mera za odprto ponudbo mejnega posojila 0,25 %, obrestna mera za odprto ponudbo mejnega depozita pa -0,50 %. ECB je s 27.

7. 2022 sklenila zvišati vse tri ključne obrestne mere za 50 bazičnih točk. Tako se je obrestna mera za operacije glavnega refinanciranja zvišala na 0,50 %, obrestna mera za odprto ponudbo mejnega posojila na 0,75 %, obrestna mera za odprto ponudbo mejnega depozita pa na 0,00 %. Šestmesečni EURIBOR se je v prvem polletju 2022 gibal med -0,539 in 0,291 odstotka. Skupna obrestna mera, po kateri se zadolžuje družba DARS (povprečna ponderirana obrestna mera), je na 30. 6. 2022 znašala 1,76 %.

Obrestno tveganje je nepredvidljivo in ima glede na obseg dolga lahko velik vpliv na poslovni izid družbe. Del spremenljivih obrestnih mer dolgoročnih kreditov je zaščiten z uporabo ustreznih izvedenih finančnih instrumentov, s pomočjo katerih je bila variabilna obrestna mera spremenjena v fiksno. Pri odločitvi o dodatnem zavarovanju upoštevamo napovedi gibanj obrestnih mer in se glede na razmere na finančnem trgu odločimo, kdaj bomo izvedli dodatno zavarovanje. Obrestne mere v EMU so bile dolgo časa na zgodovinsko nizkih ravneh in so se konec leta 2021 pričele dvigovati. Kljub temu v prvih šestih mesecih leta 2022 ni bilo potrebe po sklenitvi novih poslov zavarovanja obrestnih tveganj.

Družba izpostavljenost obrestnemu tveganju v obdobju nizkih obrestnih mer zmanjšuje tudi prek novega zadolževanja po nespremenljivi obrestni meri in naravnim zapadanjem glavnice dolga s spremenljivo obrestno mero. V preteklih petih letih smo v družbi DARS okrepili delež kreditov, ki imajo fiksno obrestno mero oziroma so zavarovani z izvedenimi finančnimi instrumenti. Njihov delež je na 30. 6. 2022 zajemal 83,6 % kreditnega portfelja družbe DARS, delež kreditov v višini 15,6 % je izpostavljen spremenljivi obrestni meri, medtem ko 0,8 % kreditnega portfelja predstavlja brezobrestni dolg. Z upoštevanjem brezobrestnega dolga ima družba pred obrestnimi tveganji zaščitenega skupaj 84,4 % kreditnega portfelja.

Simulacija tveganja spremembe obrestne mere na spremembo finančnih odhodkov glede na stanje dolga družbe DARS in strukturo obrestnih mer na dan 30. 6. 2022 kaže, da bi zvišanje EURIBOR-a za eno odstotno točko na letni ravni pomenila povečanje finančnih odhodkov za okoli 2,5 milijona evrov. Spremembe EURIBOR-a imajo tako pomemben vpliv na poslovni izid družbe.

Kreditno tveganje

Posebno pozornost je družba namenila kreditnemu tveganju, ki zajema vsa tveganja, pri katerih se zaradi neporavnanih pogodbenih obveznosti poslovnih partnerjev zmanjšajo gospodarske koristi družbe. Tako družba ves čas nadzira odprte terjatve do posameznih poslovnih partnerjev in po potrebi ustrezno ukrepa. Glavno tveganje je identificirano pri plačevanju cestnine v sistemu DarsGo za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, za katera se plačilo izvede za pretekli mesec na podlagi izstavljenega zbirnega računa pogodbenim poplačnikom ali izdajateljem plačilnih kartic. Identificirano je tudi tveganje pri prodaji vinjet po prodajnih zastopnikih. Za določen segment poslovnih partnerjev so zahtevani instrumenti zavarovanja. Vzpostavljeni so natančno določeni postopki spremljanja bonitetnih ocen poslovnih partnerjev (ob vsakokratnem podaljšanju pogodbe; redna spremljava objavljenih stečajev, likvidacij, insolvenčnih postopkov). V primeru nesprejemljivih kreditnih tveganj se uporabijo pogodbeno dogovorjeni mehanizmi – na primer ustavev zagotavljanja storitve (cestnina) in dobave blaga (vinjete), prekinitvev pogodbe –, v primeru zamud pri plačilu pa se aktivirajo postopki izterjave dolga.

Z uvedbo sistema DarsGo in ukinitvijo možnosti plačevanja cestnine na cestninskih postajah se je pojavilo tveganje za neplačevanje cestnine v smislu, da vozniki tovornih vozil uporabljajo avtoceste brez naprave DarsGo ali nimajo ustreznega finančnega kritja na računu vozila. Zagotovilo, da se to ne bo dogajalo oziroma da bo obseg tega čim manjši, je ustrezno organiziran cestninski nadzor. Dodaten ukrep za obvladovanje tveganja neplačil je spodbujanje poplačniškega plačevanja cestnine z bencinskimi karticami, kjer večino tveganja prevzema izdajatelj bencinske kartice. Tveganje neplačila pri poplačniškem plačevanju cestnine pri poslovnih partnerjih, ki poplačniške pogodbe sklepajo neposredno z družbo DARS, se obvladuje s spremljanjem njihove bonitetne ocene in, če so te podpovprečne, z zahtevo po ustrezni bančni garanciji. V primeru zamude pri plačilu se aktivira postopek unovčitve, naprave DarsGo za vsa vozila take stranke pa se uvrstijo v predplačniški način plačevanja cestnine. Vsi novi pogodbeni poplačniki morajo prvi dve leti sodelovanja predložiti bančno garancijo ne glede na bonitetno oceno.

Dodatno tveganje pri plačevanju cestnine za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3500 kilogramov, je tudi morebitno nedelovanje obcestne opreme (cestninski in nadzorni portali). V primeru izpada večjega števila portalov cestnine ne bi bilo mogoče pobrati ne glede na to, da bi bila vsa vozila opremljena z napravami DarsGo

in bi imela zagotovljeno finančno kritje. V primeru izpada enega ali dveh zaporednih cestninskih portalov pa je zaračunavanje cestnine zagotovljeno s tako imenovanim premoščanjem vrzeli. Sicer pa so vzpostavljeni mehanizmi, s katerimi dnevno spremljamo delovanje občestne opreme, preverjamo kakovost izvajanja storitev (merjenje SLA) v okviru za to vzpostavljene službe, ravno tako imamo sklenjeno pogodbo z neodvisnim nadzornikom kakovosti. Izvajalec sistema DarsGo ima v skladu s pogodbenimi zahtevami vzpostavljeno 24-urno spremljanje delovanja sistema in mehanizme za odpravljanje morebitnih incidentov.

Tveganja, da bi uporabniki vozil do 3,5 t NDM uporabljali cestninske ceste brez plačila cestnine, kar bi pomenilo neposreden izpad prihodka, obvladujemo z izvajanjem cestninskega nadzora. Z uvedbo elektronskih vinjet se cestninski nadzor na novo vzpostavlja tudi s pomočjo kamer, in sicer stacionarnih (na portalih in drogovich), prenosnih oziroma mobilnih (nameščenih na vozilih cestninskega nadzora), in ročnih naprav (za nadzor na počivališčih). Nadzorne kamere delujejo zanesljivo, so visoko zmogljive, sistem pa deluje stabilno. Drugi del izvajanja cestninskega nadzora (sama izvedba prekrškovnega postopka) še vedno poteka predvsem na terenu zaradi učinkovitega sankcioniranja tujih kršiteljev, ki so pred uvedbo e-vinjet predstavljali več kot 95 % vseh kršiteljev. Domače kršitelje obravnavamo tudi na daljavo, vendar se izkazuje, da bo treba nadzor nad domačimi kršitelji izvajati tudi na terenu. Se je pa zaradi dodatnih možnosti izvajanja nadzora nad uporabo e-vinjete na daljavo delež domačih kršiteljev povečal v primerjavi z obdobjem pred uvedbo e-vinjet, še vedno pa večino kršiteljev predstavljajo tujci.

Likvidnostno tveganje

Tveganje plačilne sposobnosti zajema tveganja, povezana s primanjkljajem razpoložljivih finančnih virov in posledično z nesposobnostjo družbe, da pravočasno poravnava svoje obveznosti. Zaradi uspešnega poslovanja, učinkovitega gospodarjenja s sredstvi in trajne sposobnosti ustvarjanja denarnih tokov iz poslovanja se to tveganje ocenjuje kot zmerno. Izpostavljenost likvidnostnemu tveganju uravnavamo z višino naložb v obliki depozitov in s skrbnim načrtovanjem ter spremljanjem denarnih tokov. Za pokrivanje dodatnih potreb po likvidnosti imamo vnaprej sklenjene kreditne linije pri bankah. Osnovno načelo zadolževanja in upravljanja s kreditnim portfeljem je uskladitev ciljev čim nižjega stroška zadolževanja z rokovno strukturo, ki zagotavlja čim manjšo izpostavljenost likvidnemu tveganju. V letu 2020 in 2021 so se čutile posledice sprejetih ukrepov zaradi epidemije covid-19, ki je prizadela praktično cel svet in je ni bilo mogoče vnaprej predvideti. Zaradi dobre likvidnostne pozicije je poslovanje družbe v teh stresnih okoliščinah potekalo nemoteno, posledično je družba svoje obveznosti poravnala v roku.

Letne obveznosti iz naslova odplačila dolga porabljajo pomemben del denarnega toka iz poslovanja. Za namen refinanciranja dolga je bil v letu 2015 sprejet krovni zakon za prestrukturiranje dolga – Zakon o poroštvu Republike Slovenije za obveznosti družbe DARS iz naslova kreditov in dolžniških vrednostnih papirjev, najetih oziroma izdanih za refinanciranje obstoječega dolga družbe DARS (Uradni list RS, št. 30/15). Zakon omogoča družbi DARS aktivno upravljanje obstoječega dolga, prestrukturiranje kreditnega portfelja ter pravočasno zagotovitev vseh potrebnih virov sredstev za pokrivanje zapadlih obveznosti iz obstoječega dolga. Za namen refinanciranja obstoječega dolga se družba DARS zadolžuje s 100-odstotnim poroštvom države. Družba je v prvem polletju 2022 odplačala 93,5 milijonov evrov glavnice obstoječega dolga. Glede na oceno, da v 2022 ni potrebe po dodatnih likvidnostnih sredstvih, je uprava družbe sprejela sklep, da se načrtovanega refinanciranja glavnice kreditov, ki zapadejo v plačilo v letu 2022, do višine 105 milijonov evrov ne izvede.

Zaradi zamika pomembnejših investicij in omejenih možnosti plasiranja presežnih likvidnih sredstev bodo v letu 2022 predčasno odplačani nekateri krediti s končno zapadlostjo do treh let, variabilno obrestno mero in brez stroškov predčasno odplačila v skupni višini do 31,58 mio EUR. Prva predčasna odplačila kreditov so bila izvedena konec aprila in v začetku maja v višini 19,2 mio EUR. Predčasno odplačevanje kreditov se izvaja postopno in sledi cilju upravljanja presežne likvidnosti družbe. Na ta način znižujemo stroške nadomestil in sproščamo denarni tok v naslednjih dveh letih, ko bo potreba po virih zaradi predvidenih investicijskih vlaganj višja kot v letu 2022.

Eden izmed pomembnih projektov je izgradnja druge cevi predora Karavanke, saj gre za mednarodni projekt. Za financiranje gradnje se je pridobilo dolgoročno posojilo pri EIB v višini do 50 % ocenjene vrednosti investicije (pod okvirom zavarovanja z mehanizmom EFSI). Kreditna pogodba z EIB v višini 90 milijonov evrov je bila podpisana februarja 2020, z možnostjo postopnega črpanja kredita v skladu z dinamiko del, z ročnostjo 22 let in 3-letnim obdobjem za črpanje. V letu 2022 nameravamo v skladu z dinamiko del izvesti prvo delno črpanje kredita.

Z namenom izvajanja bodočih investicijskih načrtov po ReNPRP30 je 18. decembra 2019 Državni zbor RS sprejel poroštveni zakon, ki ureja podelitev državnega poroštva družbi DARS za financiranje izgradnje dveh odsekov, in sicer na tretji razvojni osi sever (Velenje–Slovenj Gradec) in na tretji razvojni osi jug (Novo mesto vzhod–Osredek) v skupni vrednosti do 360 milijonov evrov, s čimer bo omogočeno pridobivanje virov financiranja za predvideno dinamično izvedbo. Zaradi pravil Eurostata država ne sme zagotavljati poroštva za več kot 50 odstotkov vrednosti sredstev.

21. 4. 2022 je bil sprejet Zakon o poroštvu Republike Slovenije za obveznosti družbe DARS, d. d., iz naslova kreditov in dolžniških vrednostnih papirjev, najetih oziroma izdanih za financiranje avtocestnih projektov v višini do 392,44 milijona evrov (ZPKFAP). Na podlagi tega zakona je družba DARS dobila poroštvo Republike Slovenije v višini 50 % vrednosti investicije za investicijske projekte na tretji razvojni osi (jug, 3. in 4. etapa, ter odsek Šentrupert–Velenje jug), odseke Markovci–Gorišnica, Gorišnica–Ormož in Koseze–Kozarje (širitev v 6–pasovnico). Skupna ocenjena vrednost investicij po tekočih cenah (brez DDV in stroškov financiranja) znaša 784,89 milijonov evrov.

Veliko pozornost posvečamo tudi vodenju denarnega toka na področju planiranja prilivov iz cestnin, ki predstavljajo temeljni vir za poravnavanje obveznosti iz naslova zadolženosti. Dnevno spremljamo gibanje vrednosti prehodov tovornih vozil in mesečno prodajo vinjet (na samo višino nimamo vpliva, ker je odvisna izključno od prometa), saj se na podlagi teh informacij lahko ustrezno prilagajajo napovedi prihodkov in posledično sprejemajo ukrepi za obvladovanje drugih tveganj družbe. Epidemija covid-19 je povzročila, da bodo morale biti vse družbe v prihodnje še bolj pripravljene na obvladovanje likvidnostnih tveganj. Družba DARS je bila s konservativnim pristopom upravljanja denarnih tokov in posledično dobro likvidnostno pozicijo ustrezno pripravljena na takšen dogodek.

Z vzdrževanjem likvidnostne rezerve v obliki depozitov in pridobljenimi dolgoročnimi kreditnimi linijami tako zagotavljamo visoko raven likvidnosti družbe DARS, ki je v vsakem trenutku sposobna izpolniti vse dospele obveznosti. Za dolgoročno vzdržnost poslovanja družbe bo treba poleg refinanciranja vsakoletno prilagajati tudi cenik cestnine, ki bo omogočal vzdrževanje ustreznega obsega prihodkov za pokritje celotnih infrastrukturnih stroškov in servisiranje dolga.

I.5 Analiza poslovanja

Prihodki družbe DARS

Vrsta prihodkov	I–VI 2022 v EUR	I–VI 2021 v EUR	Indeks 2022/2021	Strukturni deleži I–VI 2022 v %
Prihodki po pogodbi o izvajanju naročila	142.328	169.049	84	0
Prihodki od cestnin	211.838.982	202.073.337	105	92
- vinjete	68.910.884	65.582.685	105	30
- tovorni promet	135.895.190	131.608.158	103	59
- predornina za Karavanke	7.032.908	4.882.494	144	3
Prihodki od zakupnin za počivališča	4.095.737	3.722.665	110	2
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	653.211	506.050	129	0
Prihodki od služnosti za bazne postaje in ostalo	351.747	305.196	115	0
Prihodki od zakupa optičnih vlaken	424.477	482.088	88	0
Drugi prihodki od prodaje	899.050	777.840	116	0
Drugi poslovni prihodki	7.279.051	9.459.391	77	3
Finančni prihodki	3.454.670	853.478	405	2
Drugi prihodki	135.221	95.993	141	0
Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	396.886	361.473	110	0
Skupaj	229.671.360	218.806.559	105	100

V prvi polovici poslovnega leta 2022 so prihodki družbe DARS znašali 229,7 mio evrov in so za 5 % višji v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta.

Prihodki od cestnin so v obravnavanem obdobju znašali 211,8 mio evrov in predstavljajo 92 % vseh prihodkov družbe DARS. V strukturi prihodkov od cestnin predstavljajo 33 % prihodki od vinjet, 64 % prihodki od cestninjenja tovornih vozil ter 3 % prihodki od cestninjenja predora Karavanke.

Družba DARS je v prvem polletju 2022 prodala več kot 3,85 milijona vinjet z letnico 2022, kar je 1,2 milijona prodanih vinjet več kot v enakem obdobju preteklega leta. Prodaja vinjet je višja tudi od leta 2019, torej iz obdobja pred epidemijo covid-19, ki je izrazito vplivala na potniški promet in turizem.

Število tovornih vozil na avtocestah in hitrih cestah se povečuje in je v prvem polletju 2021 preseglo ravni iz let 2019–2021. Tovorni promet tudi sicer prinaša več prihodkov od cestnine kot promet vinjetnih vozil.

Drugi poslovni prihodki, ki v celotnih prihodkih dosegajo 3 % delež, so nižji od pretekle realizacije, saj je bila v prvem polletju 2021 knjižena odprava dolgoročnih vnaprej vračunanih stroškov iz naslova pričakovanih izgub v zvezi z odškodninskimi zahtevki za tožbe, povezane z gradnjo in obnavljanjem avtocest.

Finančni prihodki so višji od pretekle realizacije zaradi vrednotenja poslov izvedenimi finančnimi instrumenti za varovanje obrestnih tveganj, s katerim družba ščiti denarni tok iz najetih posojil za potrebe izgradnje avtocest.

Odhodki družbe DARS

Vrsta odhodkov	I–VI 2022 v EUR	I–VI 2021 v EUR	Indeks 2022/2021	Strukturni deleži I–VI 2022 v %
Stroški materiala	6.510.157	4.335.655	150	4
Stroški storitev	19.914.373	17.265.193	115	12
Stroški dela	23.645.364	22.312.072	106	14
Odpisi vrednosti	97.318.946	104.093.278	93	60
Drugi poslovni odhodki	373.589	276.199	135	0
Finančni odhodki	15.437.343	16.159.722	96	9
Drugi odhodki	148.140	167.194	89	0
Skupaj	163.347.912	164.609.311	99	100

Odhodki družbe DARS so v obdobju januar–junij 2022 znašali 163,3 mio evrov in so bili za 1 % nižji v primerjavi z enakim obdobjem leta 2021.

Glede na preteklo realizacijo so se zaradi podražitve energentov zvišali stroški materiala.

Stroški storitev so višji pri stroških plačilnega prometa in bančnih provizij zaradi povečanega prometa tovornih vozil in boljše prodaje vinjet (prek spletne trgovine družbe) ter pri vzdrževanju osnovnih sredstev zaradi spremembe računovodske ocene. Iz tega naslova so nižji odpisi vrednosti za izločitve opredmetenih osnovnih sredstev na postavki prevrednotovalnih poslovnih odhodkov.

Stroški dela so za šest odstotnih točk višji v primerjavi z 2021 zaradi uskladitve osnovnih bruto plač z zakonsko določeno minimalno plačo ter inflacijskimi gibanji.

Poslovni izid

Celotni poslovni izid družbe DARS je za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2022 znašal 53,7 mio evrov in je bil višji za 22 % v primerjavi s poslovnim izidom za prvo polovico leta 2021.

I.6 Pomembni poslovni dogodki od 1. 1. 2022 do 30. 6. 2022

Februar

Uprava družbe je sprejela sklep, na podlagi katerega bo družba ob pridobljenih soglasjih drugih bank v skladu z določili kreditnih pogodb, ki urejajo možnosti predčasnega odplačila finančnih obveznosti, v celoti predčasno odplačala finančne obveznosti iz posameznih kreditnih pogodb v skupni višini do 31,58 mio EUR. Namen predčasnega odplačila posameznih kreditov je učinkovito upravljanje s presežnimi likvidnostnimi sredstvi družbe ob hkratni stroškovni učinkovitosti in zniževanju zadolženosti družbe.

Zaradi vojne v Ukrajini in sankcij, uvedenih proti Ruski federaciji, pričakujemo znižanje prihodkov iz naslova cestninjenja tovornih vozil in prihodkov od prodaje vinjet. Neposredno znižanje prihodkov pričakujemo od vozil z ukrajinskimi in ruskimi registrskimi tablicami, posreden vpliv na znižanje prihodkov pa bo imel tudi upad (tranzitnega) prometa tovornih vozil z ukrajinskimi registrskimi označbami.

Od 1. februarja so tudi mesečne in tedenske vinjete na voljo samo še v elektronski različici in ne več v obliki nalepke. Medtem ko so bile letne (in polletne za motorna kolesa) vinjete zgolj v elektronski različici naprodaj od 1. decembra 2021.

Marec

Prebivalci Ukrajine, ki zaradi vojne in humanitarnih razlogov prihajajo v Slovenijo ali jo zgolj prečkajo, so do nadaljnjega oproščeni plačila cestnine na slovenskih avtocestah in hitrih cestah. Gre za vozila z ukrajinskimi registrskimi številkami do 3,5 tone največje dovoljene mase, za katera bi bila sicer obvezna uporaba e-vinjete. Plačevanje cestnine je oproščeno tudi za vozila z največjo dovoljeno maso nad 3,5 t, ki opravljajo naloge humanitarne pomoči prizadetim v vojni v Ukrajini.

April

Začela se je prenova malih počivališč na slovenskem avtocestnem omrežju, ki bodo imela po končani prenovi poenoteno celostno podobo, ki bo urbana in moderna. Z začetkom aprila so stekla dela na prvih sedmih od skupno 12 malih počivališč, ki so predvidena za obnovo, in sicer na počivališčih Zima sever, Polskava vzhod, Dolinsko, Povodje vzhod, Lipce jug, Studenec sever in Studenec jug. Prenovljena počivališča bodo na voljo uporabnikom predvidoma konec septembra letos in najpozneje takrat bo stekla prenova še preostalih petih počivališč: Zima jug, Polskava zahod, Povodje zahod in Lipce sever.

Družba DARS je na Ministrstvo za okolje in prostor vložila zahtevo za izdajo gradbenega dovoljenja za 14-kilometrski odsek hitre ceste med Šentrupertom in Velenjem.

Nadzorni svet je obravnaval in potrdil revidirano Letno poročilo za leto 2021.

Družba DARS je na podlagi določil Pravil Ljubljanske borze, d. d., in veljavne zakonodaje objavila revidirano Letno poročilo družbe DARS za leto 2021.

Maj

Družba DARS ponovno odpira vrata informacijske pisarne za severni del tretje razvojne osi, in sicer v Občini Šmartno ob Paki. V pisarni bodo lahko občani Braslovč, Polzele, Šmartnega ob Paki, Velenja, Šoštanja in Slovenj Gradca osebno pridobivali vse informacije v zvezi s projektom nove cestne povezave.

Junij

Gradbeno dovoljenje za sklopa B in H (območje ob Škalskem jezeru in del navezovalne ceste Konovo) je postalo pravnomočno. Sledi druga faza postopka javnega naročanja oziroma izbire izvajalcev gradbenih del (zbiranje ponudb). Podpis pogodbe z izvajalcem je predviden do konca letošnjega leta. Dela na območju Gaberk pri Velenju so v zaključni fazi, na območju Jenine pri Slovenj Gradcu pa se trenutno gradijo viadukta Jenina in Visočnik ter most Jenina.

Gradnja druge cevi predora Karavanke dobro napreduje, izvajalec zagotavlja dnevne napredke v skladu s splošnim terminskim planom. Izkopna dela so stekla konec avgusta 2020, izvajalec je izkopal že več kot 2000 metrov predora Karavanke (od skupno 3446 m, kolikor je načrtovane podzemne gradnje slovenskega dela druge

cevi). Dokončanje izkopa predora je predvideno v 2023, celotno dokončanje predora s testiranjem opreme ter predaja v promet pa v letu 2025. V nadaljevanju bomo nato pričeli s sanacijo prve cevi predora, dokončanje sanacije in predaja obeh cevi v promet je predvidena za leto 2027.

Upravno sodišče RS, ki je presojalo pritožbo Civilne iniciative 3. razvojna os – jug zoper izdano odločbo o gradbenem dovoljenju za prvi odsek hitre ceste na južnem delu tretje razvojne osi, je presodilo, da je velika večina ugovorov civilne iniciative neutemeljena, v manjšem delu pa jim je ugodilo ter odpravilo navedeno odločbo Ministrstva za okolje in prostor in zadevo vrnilo istemu organu v vnovičen postopek. Kljub ponovnemu odločanju o gradbenem dovoljenju je začetek gradnje tega odseka hitre ceste na južnem delu tretje razvojne osi še vedno predviden v letu 2023.

Muzej novejšje zgodovine Slovenije je obeležil 50. obletnico prvega avtocestnega odseka Vrhnika–Postojna v Sloveniji in nekdanji Jugoslaviji s priložnostno razstavo »Slovenika, zares si čudovita!«. Muzej skupaj z družbo DARS, ki je donator pri projektu, jeseni načrtuje izid kataloga z bogatim slikovnim gradivom.

Ob 10. obletnici akcije Reševalni pas je na počivališču Lom na primorski avtocesti potekala skupna akcija ozaveščanja družbe DARS, Javne agencije RS za varnost prometa, Policije, Zavoda reševalni pas in drugih deležnikov o nujnosti ustvarjanja reševalnega pasu na avtocesti, in sicer ne glede na razlog zastoja. Reševalni pas intervencijskim službam omogoči hitrejši dostop do kraja nesreče oziroma drugega izrednega dogodka.

Družba DARS je na podlagi določil Pravil Ljubljanske borze, d. d., in veljavne zakonodaje objavila Trajnostno poročilo za leto 2021.

I.7 Dogodki po datumu sestavitve računovodskih izkazov

Julij

Na podlagi določil Pravil Ljubljanske borze, d. d., Ljubljana, in veljavne zakonodaje uprava Družbe za avtoceste v Republiki Sloveniji, sklicuje 21. sejo skupščine družbe DARS, ki bo 30. avgusta 2022 v prostorih družbe DARS.

Dogodki po datumu sestavitve računovodskih izkazov niso imeli vpliva na računovodske izkaze družbe DARS za obdobje januar–junij 2022.

I.8 Povzetek nerevidiranega računovodskega poročila

Računovodski izkazi družbe DARS

Bilanca stanja na dan 30. 6. 2022

v EUR (brez centov)	30. 6. 2022	30. 6. 2021
SREDSTVA	5.085.654.421	5.139.430.042
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	4.772.929.856	4.813.749.158
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev	29.433.814	27.284.730
1. Dolgoročne premoženjske pravice	29.410.173	27.267.437
5. Druge dolgoročne aktivne časovne razmejitev	23.641	17.294
II. Opredmetena osnovna sredstva	4.559.868.282	4.648.836.589
1. Zemljišča in zgradbe	4.365.993.576	4.490.159.547
a) Zemljišča	178.195.149	182.276.580
b) Zgradbe	4.187.798.427	4.307.882.967
3. Druge naprave in oprema	41.168.566	42.241.879
4. Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo	152.706.139	116.435.163
a) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	152.706.139	116.435.163
III. Naložbene nepremičnine	7.474.027	5.002.791
IV. Dolgoročne finančne naložbe	160.000.964	114.000.964
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil	964	964
a) Delnice in deleži v družbah v skupini	0	0
c) Druge delnice in deleži	964	964
2. Dolgoročna posojila	160.000.000	114.000.000
b) Dolgoročna posojila drugim	160.000.000	114.000.000
V. Dolgoročne poslovne terjatve	9.782.616	12.413.463
2. Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev	0	0
3. Dolgoročne poslovne terjatve do drugih	9.782.616	12.413.463
VI. Odložene terjatve za davek	6.370.154	6.210.621
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	310.402.564	323.728.261
I. Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	482.151	532.960
II. Zaloge	5.938.556	4.300.243
1. Material	4.726.734	3.371.559
3. Proizvodi in trgovsko blago	1.211.822	928.685
III. Kratkoročne finančne naložbe	143.161.641	203.000.000
1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil	6.161.641	0
c) Druge kratkoročne finančne naložbe	6.161.641	0
2. Kratkoročna posojila	137.000.000	203.000.000
b) Kratkoročna posojila drugim	137.000.000	203.000.000
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	72.796.701	52.083.992
1. Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini	0	0
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	34.661.214	33.237.795
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	38.135.487	18.846.196
V. Denarna sredstva	88.023.516	63.811.066
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	2.322.001	1.952.622

v EUR (brez centov)	30. 6. 2022	30. 6. 2021
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	5.085.654.421	5.139.430.042
A. KAPITAL	3.110.962.340	2.970.290.738
I. Vpoklicani kapital	2.086.559.144	2.086.559.144
1. Osnovni kapital	2.086.559.144	2.086.559.144
II. Kapitalske rezerve	31.310.448	28.552.086
III. Rezerve iz dobička	893.457.395	820.916.892
1. Zakonske rezerve	48.327.649	42.693.436
4. Statutarne rezerve	199.639.640	172.877.124
5. Druge rezerve iz dobička	645.490.106	605.346.332
V. Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti	5.769.586	−9.637.155
VI. Preneseni čisti poslovni izid	40.143.774	0
VII. Čisti poslovni izid poslovnega leta	53.721.993	43.899.770
B. REZERVACIJE IN DOLG. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	153.567.882	149.486.736
1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti	4.324.656	4.373.385
2. Druge rezervacije	785.662	694.283
3. Dolgoročne pasivne časovne razmejitev	148.457.563	144.419.069
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	1.525.999.593	1.707.964.128
I. Dolgoročne finančne obveznosti	1.472.233.961	1.639.193.111
2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank	1.205.550.248	1.369.007.114
3. Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic	117.800.967	117.800.967
4. Druge dolgoročne finančne obveznosti	148.882.746	152.385.031
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	53.765.633	68.771.016
2. Dolgoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	0	0
5. Druge dolgoročne poslovne obveznosti	53.765.633	68.771.016
III. Odložene obveznosti za davek	0	0
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	226.069.290	265.359.458
II. Kratkoročne finančne obveznosti	159.708.958	197.424.310
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank	149.460.719	172.534.396
3. Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic	3.133.635	3.131.155
4. Druge kratkoročne finančne obveznosti	7.114.604	21.758.759
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	66.360.333	67.935.147
1. Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini	0	0
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	37.227.830	37.149.977
4. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov	148.443	40.370
5. Druge kratkoročne poslovne obveznosti	28.984.059	30.744.801
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	69.055.316	46.328.983

Izkaz poslovnega izida za obdobje od 1. 1. do 30. 6. 2022

v EUR (brez centov)		1. 1. do 30. 6. 2022	1. 1. do 30. 6. 2021
1.	Čisti prihodki od prodaje	218.405.532	208.036.225
	Prihodki od cestnin	211.838.982	202.073.337
	Prihodki od zakupnin za počivališča	4.095.737	3.722.665
	Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	653.211	506.050
	Prihodki od služnosti za bazne postaje in ostalo	351.747	305.196
	Prihodki po pogodbi o izvajanju naročila	142.328	169.049
	Prihodki od zakupa optičnih vlaken	424.477	482.088
	Drugi prihodki od prodaje	899.050	777.840
3.	Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve	396.886	361.473
4.	Drugi poslovni prihodki	7.279.051	9.459.391
5.	Stroški blaga, materiala in storitev	-26.424.530	-21.600.848
a)	Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter str. porab. materiala	-6.510.157	-4.335.655
b)	Stroški storitev	-19.914.373	-17.265.193
6.	Stroški dela	-23.645.364	-22.312.072
a)	Stroški plač	-16.266.253	-15.346.642
b)	Stroški socialnih zavarovanj	-3.366.138	-3.191.277
c)	Drugi stroški dela	-4.012.973	-3.774.153
7.	Odpisi vrednosti	-97.318.946	-104.093.278
a)	Amortizacija	-97.055.071	-93.913.988
b)	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopred. sr. in opred. osnovnih sr.	-180.869	-10.177.545
c)	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	-83.006	-1.745
8.	Drugi poslovni odhodki	-373.589	-276.199
9.	Finančni prihodki iz deležev	0	0
č)	Finančni prihodki iz drugih naložb	0	0
10.	Finančni prihodki iz danih posojil	3.452.917	850.604
b)	Finančni prihodki iz posojil, danih drugim	3.452.917	850.604
11.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	1.753	2.874
a)	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do družb v skupini	0	0
b)	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	1.753	2.874
12.	Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	0	0
13.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	-15.434.823	-16.153.660
b)	Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	-8.729.526	-9.334.440
c)	Finančni odhodki iz izdanih obveznic	-2.795.504	-2.792.290
č)	Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	-3.909.793	-4.026.929
14.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	-2.521	-6.062
b)	Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev	-354	-3.557
c)	Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	-2.167	-2.506
15.	Drugi prihodki	135.221	95.993
16.	Drugi odhodki	-148.140	-167.194
17.	Davek iz dobička	-12.601.455	-10.297.477
18.	Odloženi davki	0	0
19.	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	53.721.993	43.899.770

Pojasnila k računovodskim izkazom

Računovodski izkazi družbe DARS za prvo polletje leta 2022 in 2021 so nerevidirani in pripravljene v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah in v skladu z zahtevami Slovenskih računovodskih standardov.

Pojasnila k bilanci stanja

Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve

Kot neopredmetena sredstva vodi družba računalniške programe.

Pregled gibanja neopredmetenih sredstev v polletju 2022:

v EUR (brez centov)	Računalniški programi	Neopredmetena osnovna sredstva v gradnji	Skupaj
Nabavna vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2021	52.156.572	92.880	52.249.452
Nabave	0	1.943.159	1.943.159
Premiki med postavkami	70.980	0	70.980
Aktiviranje	1.805.904	-1.805.904	0
Izločitve (odtujitve, odpisi)	-70.502	0	-70.502
Stanje na dan 30. 6. 2022	53.962.954	230.134	54.193.088
Popravek vrednosti			
Stanje na dan 31. 12. 2021	21.853.761	0	21.853.761
Amortizacija	2.963.184	0	2.963.184
Premiki med postavkami	36.472	0	36.472
Izločitve (odtujitve, odpisi)	-70.502	0	-70.502
Stanje na dan 30. 6. 2022	24.782.915	0	24.782.915
Sedanja vrednost			
Stanje na dan 31. 12. 2021	30.302.810	29.880	30.395.690
Stanje na dan 30. 6. 2022	29.180.039	230.134	29.410.173

V prvi polovici leta 2022 smo aktivirali naslednja večja neopredmetena osnovna sredstva:

- programska oprema za avtomatsko soljenje na AC v višini 39.000 evrov,
- programska oprema Dokumentni sistem na tehnološki rešitvi M-Files v višini 76.198 evrov,
- licence za programsko opremo videokamer na AC v višini 66.500 evrov,
- programska oprema za preverjanje kandidatov v višini 35.465 evrov,
- licence Desk client connection za povezovanje strežnikov v višini 52.800 evrov,
- nadgradnja programske opreme e-VIN sistemov v višini 727.324 evrov,
- nadgradnja programske opreme Orodje mobilne komunikacije C-ITS v višini 44.853 evrov,
- nadgradnja programske opreme Elektronskega cestninskega sistema v prostem prometu v višini 214.820 evrov,
- nadgradnja programske opreme Videonadzorni sistem v višini 183.920 evrov,
- nadgradnja programske opreme Projektno informacijski sistem v višini 35.519 evrov,
- nadgradnja programske opreme NAVISION v višini 37.884 evrov ter
- nadgradnja programske opreme za informacijsko podporo za spremljanja in obveščanja o stanju prometa KAŽIPOT II. v višini 162.547 evrov.

Neopredmetena dolgoročna sredstva družbe DARS na dan 30. junija 2022 niso zastavljena kot jamstvo za obveznosti in ne izkazujejo znakov slabitev, saj gre večinoma za novo nabavljena neopredmetena osnovna sredstva.

Dolgoročne aktivne časovne razmejitve v višini 23.641 evrov se pretežno nanašajo na stroške razvoja in registracije lastne blagovne znamke DarsGo.

Opredmetena osnovna sredstva

Opredmetena osnovna sredstva vključujejo zemljišča, zgradbe, opremo ter opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi.

Zemljišča predstavljajo zemljišča vzdrževalnih avtocestnih baz, poslovnih in stanovanjskih stavb, počivališč in viškov ob avtocesti ter pravice na nepremičninah.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist družbe na zemljiščih v lasti Republike Slovenije, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za 50 let (od 4. decembra 2010 do 4. decembra 2060) kot neodplačna. Z Zakonom o uravnoteženju javnih financ je stavbna pravica postala odplačna in se zanjo plačuje letno nadomestilo v skladu z letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1. Stavbna pravica ima končno dobo koristnosti in jo amortiziramo v dobi koristnosti, to je v obdobju, za katero je ustanovljena. Doba koristnosti stavbne pravice je doba, v kateri jo ima družba pravno pravico izrabljati.

Zgradbe so sestavljene iz avtocest (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti, cestna infrastruktura itd.) in ostalih zgradb (avtocestne baze, cestninske postaje, poslovna stavba v Celju, DarsGo servisi, počitniške enote, stanovanja itd.).

Oprema predstavlja premično opremo, namenjeno za opravljanje dejavnosti upravljanja, vzdrževanja in pobiranja cestnine.

Med opredmetenimi osnovnimi sredstvi družba vodi DarsGo naprave s pomočjo katerih se izvaja cestninjenje v Elektronskem cestninskem sistemu v prostem prometnem toku za vsa vozila z največjo dovoljeno maso nad 3,5 tone. Cestninjenje v prostem prometnem toku se izvaja samo s predpisano nameščeno in delujočo DarsGo napravo v vozilu cestninskega zavezanca. V skladu s 25. členom Zakona o cestninjenju je DarsGo naprava v lasti upravljavca cestninskih cest. Družba DARS lahko od stranke kadar koli zahteva vračilo in zamenjavo DarsGo naprave. Na dan 30. 6. 2022 je bila nabavna vrednost DarsGo naprav 5.567.989 evrov in knjigovodska vrednost 2.371.005 evrov. Naprava DarsGo se iz zalog blaga prenese med osnovna sredstva s prvo izročitvijo naprave DarsGo cestninskemu zavezancu.

V prvi polovici leta 2022 smo aktivirali naslednja večja opredmetena osnovna sredstva:

- vlaganja v avtoceste in ostale zgradbe v višini 1.925.066 evrov,
- vlaganja v ostalo opremo za opravljanje dejavnosti družbe (računalniška oprema, pisarniško pohištvo, stroji, naprave, orodja, tovorna in kombinirana vozila ter najem osebnih vozil) v višini 2.092.680 evrov,
- DarsGo naprave v višini 442.353 evrov.

V polletju leta 2022 smo izločili naslednja večja opredmetena osnovna sredstva iz naslova:

- trajne izločitve osnovnih sredstev iz uporabe z odvozom na javna odlagališča odpadkov zaradi dotrajanosti, poškodb, zastarelosti ter zaradi uvedbe elektronskega cestninskega sistema v prostem prometnem toku za vsa vozila z največjo dovoljeno maso nad 3,5 tone v nabavni vrednosti 870.861 evrov ter
- oprema OBU v višini 65.065 evrov.

V letošnjem letu bilo je na podlagi novih informacij ugotovljeno, da stroški investicijskih vzdrževalnih del na asfaltnih voziščih ne izpolnjujejo pogojev za priznanje v skladu s Slovenskim računovodskim standardom 1, zaradi česar je prišlo do spremembe računovodske ocene, na podlagi katere se stroški investicijskih vzdrževalnih del na asfaltnih voziščih evidentirajo med stroške vzdrževanja.

Pregled gibanja opredmetenih osnovnih sredstev v prvem polletju leta 2022:

V EUR (brez centov)	Zemljišča			Zgradbe - NAJEMI	Avtoceste (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti, druga avtocestna infrastruktura)	Zgradbe (AC baze, CP, poslovna stavba Celje, poč. enote, stanovanja..)	Opredmetena osnovna sredstva v gradnji - zgradbe	Oprema, drobni inventar in DarsGo naprave	Oprema - NAJEMI	Opredmetena osnovna sredstva v pridobivanju - oprema in DarsGo naprave v pripravi	Skupaj
	Zemljišča	Zemljišča - NAJEMI	Stavbna pravica								
Nabavna vrednost											
Stanje na dan 31. 12. 2021	27.151.555	36.250	190.760.000	2.728.025	5.785.765.454	74.504.795	110.340.907	158.554.489	2.718.420	557.835	6.353.117.730
Nabave v polletju 2022	0	0	0	0	0	0	40.306.812	0	0	6.034.189	46.341.001
Odpis investicij v teku	0	0	0	0	0	0	-73.505	0	0	0	-73.505
Prerazporeditev iz sredstev razpoložljivih za prodajo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Premiki med postavkami	-144.660	0	0	0	-70.980	0	0	0	0	0	-215.640
Aktiviranja	0	0	0	18.576	1.886.980	19.509	-1.925.066	2.141.761	393.271	-2.535.033	0
Izločitve v polletju 2022/odtujitve, odpisi/	0	0	0	0	0	0	0	-1.994.392	-195.457	0	-2.189.950
Stanje na dan 30. 6. 2022	27.006.895	36.250	190.760.000	2.746.601	5.787.581.454	74.524.305	148.649.148	158.701.858	2.916.234	4.056.991	6.396.979.736
Popravek vrednosti											
Stanje na dan 31. 12. 2021	0	10.875	37.632.131	1.529.405	1.567.486.410	21.679.161	0	115.684.860	1.181.465	0	1.745.204.307
Amortizacija v polletju 2022	0	1.812	1.963.177	257.878	84.728.222	1.409.328	0	5.421.637	294.985	0	94.077.040
Oslabitev v polletju 2022	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Premiki med postavkami	0	0	0	0	-36.472	0	0	0	0	0	-36.472
Izločitve v polletju 2022/odtujitve, odpisi/	0	0	0	0	0	0	0	-1.937.963	-195.458	0	-2.133.421
Stanje na dan 30. 6. 2022	0	12.688	39.595.309	1.787.283	1.652.178.159	23.088.489	0	119.168.533	1.280.992	0	1.837.111.454
Sedanja vrednost											
Stanje na dan 31. 12. 2021	27.151.555	25.375	153.127.869	1.198.620	4.218.279.044	52.825.634	110.340.907	42.869.629	1.536.956	557.835	4.607.913.423
Stanje na dan 30. 6. 2022	27.006.895	23.562	151.164.691	959.317	4.135.403.295	51.435.815	148.649.148	39.533.325	1.635.242	4.056.991	4.559.868.281

Naložbene nepremičnine

V EUR (brez centov)	Zgradbe	Zemljišča	Zemljišča VIŠKI - 3.AL.14.ČL.ZDARS- 1	Naložbene nepremičnine v pridobivanju - zemljišča	Skupaj
Nabavna vrednost					
Stanje na dan 31. 12. 2021	989.781	1.363.906	2.915.668	0	5.269.355
Povečanja	0	0	0	2.441.598	2.441.598
Premiki med postavkami	0	0	144.660	0	144.660
Aktiviranja v polletju 2022	0	0	2.441.598	-2.441.598	0
Izločitve v polletju 2022	0	0	-235.594	0	-235.594
Stanje na dan 30. 6. 2022	989.781	1.363.906	5.266.332	0	7.620.019
Popravek vrednosti					
Stanje na dan 31. 12. 2021	131.146	0	0	0	131.146
Amortizacija	14.847	0	0	0	14.847
Stanje na dan 30. 6. 2022	145.993	0	0	0	145.993
Sedanja vrednost					
Stanje na dan 31. 12. 2021	858.635	1.363.906	2.915.668	0	5.138.209
Stanje na dan 30. 6. 2022	843.788	1.363.906	5.266.332	0	7.474.027

Namen pridobljenih naložbenih nepremičnin je pridobivanje prihodkov od najemnin. V prvem polletju letu 2022 smo v skladu z določili SRS med naložbene nepremičnine prerazporedili zemljišča, ki so v skladu z Letnim načrtom ravnanja s presežnimi nepremičninami namenjena prodaji.

Med naložbene nepremičnine se v skladu s SRS razvrstijo tudi nepremičnine, za katere družba ne določi prihodnje rabe. Navedena zemljišča predstavljajo nepremičnine, ki so bile pridobljene za gradnjo avtocest, vendar delno ali v celoti niso bile uporabljene za gradnjo avtocest oziroma za njihovo upravljanje in vzdrževanje. Povečanje predstavljajo zemljišča, ki so bila v skladu s 16. členom ZDARS-1 ugotovljena in konkretizirana s sklepi vlade Republike Slovenije. Zmanjšanje naložbenih nepremičnin predstavlja prerazporeditev zemljišč na nekratkoročna sredstva, namenjena prodaji.

Pravica do uporabe sredstva

Družba DARS najema zemljišča, poslovne prostore, optična vlakna, vozila in opremo. Povprečna doba trajanja najema znaša 5 let. Družba DARS nima možnosti, da določeno opremo, ki je v najemu odkupi po nominalni vrednosti po koncu obdobja najema. Obveznosti iz najema so zavarovane z lastninsko pravico najemodajalca na opredmetenih osnovnih sredstvih, ki so v najemu.

Gibanje sredstva, ki predstavlja pravico do uporabe:

V EUR (brez centov)	Zemljišča	Zgradbe	Oprema in drobni inventar	Skupaj
Nabavna vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2021	36.250	2.728.025	2.718.420	5.482.695
Nabave v polletju 2022	0	18.576	393.271	411.847
Izločitve v polletju 2022	0	0	-195.458	-195.458
Stanje na dan 30. 06. 2022	36.250	2.746.601	2.916.234	5.699.084
Popravek vrednosti				
Stanje na dan 31. 12. 2021	10.875	1.529.405	1.181.465	2.721.744
Amortizacija v polletju 2022	1.813	257.878	294.985	554.676
Izločitve v polletju 2022	0	0	-195.458	-195.458
Stanje na dan 30. 06. 2022	12.688	1.787.283	1.280.992	3.080.962
Sedanja vrednost				
Stanje na dan 31. 12. 2021	25.375	1.198.620	1.536.956	2.760.951
Stanje na dan 30. 06. 2022	23.562	959.318	1.635.242	2.618.122

Družba sredstvo, ki predstavlja pravico do uporabe, meri po nabavni vrednosti, ki je enaka sedanji vrednosti prihodnjih najemnin. Za dobo koristnosti sredstva, ki predstavlja pravico do uporabe, upošteva obdobje trajanja najemne pogodbe.

Dolgoročne finančne naložbe

Dolgoročna posojila drugim na dan 30. junija 2022 v višini 160.000.000 evrov vključujejo:

- dolgoročne depozite pri bankah v višini 160.000.000 evrov z zapadlostjo od 393 do 760 dni in povprečno ponderirano obrestno mero 0,12 odstotka.

Dolgoročne finančne naložbe niso izpostavljene kreditnemu tveganju oziroma obstaja le minimalno tveganje, da nasprotna stranka ne bo izpolnila obveznosti, saj družba likvidnostne presežke sredstev v pretežnem delu vlaga v depozite bank s sedežem v Republiki Sloveniji. Knjigovodska vrednost dolgoročnih finančnih naložb do drugih je enaka pošteni vrednosti.

Dolgoročne poslovne terjatve

Dolgoročne poslovne terjatve do drugih se v višini:

- 9.693.094 evrov nanašajo na dolgoročni del terjatev za vstopni DDV iz naslova nadomestila za ustanovitev stavbne pravice in
- 89.522 evrov nanašajo na natečene obresti od dolgoročnih depozitov pri bankah.

Sredstva za prodajo

Med kratkoročnimi sredstvi so na dan 30. 6. 2022 v višini 482.151 evrov evidentirana opredmetena osnovna sredstva, ki so namenjena prodaji. Ta sredstva se v celoti nanašajo na nepremičnine.

Zaloge

Med zalogami materiala so evidentirane zaloge materiala, nadomestnih delov, drobnega inventarja in embalaže. Zaloge materiala so se v primerjavi s stanjem na dan 30. 6. 2021 zvišale za 38 odstotkov. V strukturi zalog predstavljajo največji, 60-odstotni delež, zaloge materiala, v okviru teh pa zaloge posipnih materialov (34 odstotkov), zaloge ograj (7 odstotkov), zaloge nadomestnih delov (9 odstotkov) in zaloge naftnih derivatov (7 odstotkov).

v EUR (brez centov)	30. 6. 2022	Delež	30. 6. 2021	Indeks
Material	3.571.839	60	2.508.679	142
Nadomestni deli	541.834	9	400.935	135
Drobni inventar in embalaža	613.061	10	461.945	133
Trgovsko blago	1.211.822	20	928.685	130
Skupaj:	5.938.556	100	4.300.243	138

Zaloge trgovskega blaga sestavljajo med drugim:

- zaloge DarsGo naprav v višini 1.203.827 evrov in
- zaloge nosilcev za DarsGo naprave v višini 3.749 evrov.

DarsGo naprave se ob izdaji stranki prenesejo med opredmetena osnovna sredstva. V skladu s 25. členom Zakona o cestninjenju je DarsGo naprava v lasti upravljavca cestninskih cest.

Kratkoročne finančne naložbe

Druge kratkoročne finančne naložbe v višini 6.161.640 evrov se nanašajo na terjatve iz izpeljanih finančnih instrumentov na dan 30. junij 2022. Izpeljani finančni instrumenti so podrobneje razkriti v pojasnilu Kratkoročnih finančnih obveznosti.

Kratkoročna posojila drugim na dan 30. junija 2022 v višini 137.000.000 evrov vključujejo:

- kratkoročne depozite pri bankah v višini 137.000.000 evrov z zapadlostjo od 29 do 365 dni in povprečno ponderirano obrestno mero 0,05 odstotka.

Kratkoročne finančne naložbe niso izpostavljene kreditnemu tveganju oziroma obstaja le minimalno tveganje, da nasprotna stranka ne bo izpolnila obveznosti, saj družba likvidnostne presežke sredstev v pretežnem delu vlaga v depozite bank s sedežem v Republiki Sloveniji. Knjigovodska vrednost kratkoročnih finančnih naložb do drugih je enaka pošteni vrednosti.

Kratkoročne poslovne terjatve

v EUR (brez centov)	30. 6. 2022	Delež	30. 6. 2021	Indeks
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev:	34.661.214	48	33.237.795	104
- terjatve za cestnino	33.748.209	46	32.517.531	104
- terjatve za povračila za spremljajoče dejavnosti ob AC	556.454	1	248.941	224
- kupci za zapore	64.270	0	22.820	282
- druge kratkoročne poslovne terjatve	317.360	0	503.464	63
- popravek Vrednosti kratkoročnih terjatev do kupcev	—25.078	0	—54.961	46
Kratkoročne poslovne terjatve do drugih:	38.135.487	52	18.846.196	202
- za dane predujme za obratna sredstva	610	0	1.586	38
- kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun	23.628.376	32	14.287.655	165
- popravek vrednosti kratkoročnih terjatev tuj račun	0	0	0	-
- kratkoročne terjatve povezane s finančnimi prihodki	76.089	0	145.185	52
- terjatve za vstopni DDV	2.874.132	4	3.285.210	87
- druge kratkoročne terjatve do državnih institucij	10.368.004	14	333.792	3.106
- ostale kratkoročne terjatve	2.913.056	4	2.517.549	116
- popravek vrednosti ostalih kratkoročnih terjatev	—1.724.781	—2	—1.724.781	100
Skupaj:	72.796.701	100	52.083.992	140

Terjatve do kupcev iz naslova cestnine predstavljajo 46 odstotkov vseh kratkoročnih poslovnih terjatev, preostanek so druge kratkoročne terjatve.

Večinski delež kratkoročnih poslovnih terjatev do drugih predstavljajo:

- terjatve do domačih komisionarjev ter tujih prodajnih zastopnikov v višini 10.497.057 evrov,
- terjatve do Republike Slovenije v skupni višini 11.924.996 evrov, ki se nanašajo na poslovanje za tuj račun za posle iz 4. člena ZDARS-1 v višini 11.845.516 evrov in na nadomestilo po pogodbi o izvajanju naročila v višini 79.480 evrov. Na podlagi 4. člena ZDARS-1 družba DARS opravlja posle v imenu države in za njen račun. Te posle v poslovnih knjigah izkazuje kot posle za tuj račun. Gre za naloge prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest v prostor ter pridobivanja nepremičnin za potrebe gradnje avtocest, ki jih družba opravlja skladno s pogodbo o izvajanju naročila. Za opravljene posle družba DARS evidentira terjatve do Republike Slovenije. Sredstva za te posle se v skladu z 10. členom ZDARS-1 zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije in
- med drugimi kratkoročnimi terjatvami do državnih institucij je izkazana terjatev iz naslova sofinanciranja delovanja avtocestne policije v višini 9.753.479 evrov.

Denarna sredstva

v EUR (brez centov)	30. 6. 2022	Delež v %	30. 6. 2021	Indeks
Denarna sredstva v bankah	77.313.702	88	32.679.238	237
Depoziti na odpoklic in nočni depoziti	10.081.207	11	30.104.805	33
Denarna sredstva v blagajni	842	0	915	92
Denarna sredstva v blagajnah na DarsGo servisih	357.600	0	359.250	100
Denar na poti	270.165	0	666.858	41
Skupaj denarna sredstva:	88.023.516	100	63.811.066	138

Med denarna sredstva so med ostalim uvrščeni:

- depoziti na odpoklic pri banki v višini 10.000.000 evrov s ponderirano obrestno mero —0,185 odstotkov in
- kratkoročni depozit pri banki vezan čez noč v višini 81.207 evrov z obrestno mero 0,01 odstotka.

Postavka denar na poti predstavlja denar od pobrane cestnine, ki še ni bil položen na transakcijski račun družbe DARS.

Kratkoročne aktivne časovne razmejitve

Aktivne časovne razmejitve v višini 2.322.001 evrov se nanašajo v višini 2.071.733 evrov na kratkoročno odložene stroške, ki bodo bremenili poslovni izid v prihodnjih obračunskih obdobjih, in kratkoročno nezaračunane prihodke v višini 250.269 evrov, ki se nanašajo predvsem na nezaračunane prihodke od zakupa baznih postaj.

Kratkoročno odloženi stroški se nanašajo med drugim na provizijo prodajnim zastopnikom od prodanih vinjet v višini 1.315.015 evrov in druge kratkoročno odložene stroške v višini 751.541 evrov.

Kapital

Osnovni kapital družbe DARS znaša 2.086.559.144 evrov in je razdeljen na 55.650.231 delnic. Edini lastnik družbe je Republika Slovenija.

Knjigovodska vrednost delnice na dan na dan 30. 6. 2022 znaša 55,90 evrov. Izračunana je kot razmerje med celotno vrednostjo kapitala in številom delnic.

Čisti poslovni izid za čas od 1. 1. 2022 do 30. 6. 2022 znaša 53.721.993 evrov.

v EUR (brez centov)	30. 6. 2022	30. 6. 2021
A. KAPITAL	3.110.962.340	2.970.290.738
I. Vpoklicani kapital	2.086.559.144	2.086.559.144
1. Osnovni kapital	2.086.559.144	2.086.559.144
II. Kapitalske rezerve	31.310.448	28.552.086
III. Rezerve iz dobička	893.457.395	820.916.892
1. Zakonske rezerve	48.327.649	42.693.436
4. Statutarne rezerve	199.639.640	172.877.124
5. Druge rezerve iz dobička	645.490.106	605.346.332
V. Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	5.769.586	−9.637.155
VI. Preneseni čisti poslovni izid	40.143.774	0
VII. Čisti poslovni izid poslovnega leta	53.721.993	43.899.770

Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

v EUR (brez centov)	30. 6. 2022	30. 6. 2021	Indeks
Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi	2.965.592	2.940.216	101
Rezervacije za jubilejne nagrade za zaposlene	1.359.063	1.433.169	95
Rezervacije za tožbene zahtevke iz delovnih razmerij	28.174	21.995	128
Rezervacije za tožbene zahtevke s področja gradnje in obnov	757.488	672.288	113
Brezplačne pridobitve osnovnih sredstev	201.175	231.548	87
Zakup optičnih vlaken	2.007.624	361.046	556
Unovčene garancije	3.700.724	3.773.186	98
Nepovratna sredstva EU in sofinancerska sredstva	142.531.814	140.038.895	102
Oprostitev plačil prispevkov PIZ invalidov nad kvoto	16.227	14.394	113
Skupaj:	153.567.882	149.486.736	103

Dolgoročne finančne obveznosti

V EUR (brez centov)	30. 6. 2022
a) Dolgoročne finančne obveznosti, ki se nanašajo na graditev in obnavljanje avtocest	1.470.686.080
b) Dolgoročne obveznosti iz najema	1.547.880
Skupaj	1.472.233.961

a) Dolgoročne finančne obveznosti, ki se nanašajo na graditev in obnavljanje avtocest

Družba se za potrebe poslovanja zadolžuje na mednarodnih in domačih finančnih trgih. Vse obveznosti iz naslova zadolževanja so 100 % zavarovane s poroštvom Republike Slovenije, razen kredita Evropske investicijske banke za vzpostavitev DarsGo sistema (ECS) v višini 51 milijonov evrov, ki ima jamstvo Evropske unije oziroma Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI) in kredita banke Kreditanstalt für Wiederaufbau prav tako za vzpostavitev DarsGo sistema (ECS) v višini 51 milijonov evrov. Namen zadolževanja je financiranje gradnje in obnavljanja avtocest ter refinanciranje obstoječega dolga. V prvi polovici leta 2022 ni bilo izvedenega novega zadolževanja.

Obrestne mere in načini obračunavanja obresti za najeta posojila so pogodbeno določene ter predstavljajo poslovno skrivnost, ponderirana letna obrestna mera celotnega dolga družbe DARS pa je na dan 30. junija 2022 znašala 1,76 odstotka. Obrestna mera celotnega dolga družbe DARS je bila na dan 30. junija 2022 v intervalu od 0 do 4,96 odstotka.

v EUR (brez centov)	30. 6. 2022	Delež	30. 6. 2021	Indeks
Dolgoročno dobljena posojila pri domačih bankah	513.496.765	35	594.320.736	86
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih bankah	692.053.482	47	774.686.377	89
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih podjetjih	9.554.866	1	12.739.821	75
Posojilo na osnovi zadolžnice Schuldschein	37.780.000	3	37.780.000	100
Izdane registrirane zadolžnice NSV	100.000.000	7	100.000.000	100
Izdane dolgoročne obveznice	117.800.967	8	117.800.967	100
Skupaj	1.470.686.080	100	1.637.327.901	90

Dolgoročne finančne obveznosti po zapadlosti:

v EUR (brez centov)	30. 6. 2022	Delež
Dolgoročne fin. obveznosti z zapadlostjo do 5 let	696.384.404	47 %
Dolgoročne fin. obveznosti z zapadlostjo nad 5 let	774.301.676	53 %
Skupaj	1.470.686.080	100 %

Gibanje dolgoročnih finančnih obveznosti v prvem polletju leta 2022:

Dolgoročne finančne obveznosti	stanje 1. 1. 2022	Povečanja I—VI 2022	Zmanjšanja I—VI 2022	stanje 30. 6. 2022
Evropska investicijska banka	577.150.435	0	26.552.311	550.598.125
Nova Ljubljanska banka	245.684.615	0	19.389.103	226.295.513
Kreditanstalt für Wiederaufbau	145.505.209	0	11.192.708	134.312.500
Konzorcij slovenskih bank	7.674.739	7.674.739	0	0
Deutsche Pfandbriefbank	10.714.286	0	3.571.429	7.142.857
UniCredit Banka Slovenija	1.669.170	0	834.585	834.585
Addiko Bank	5.628.858	5.628.858	0	0
Regione Autonoma Friuli Venezia	9.554.866	0	0	9.554.866
Intesa Sanpaolo	74.666.667	0	2.666.667	72.000.000

Dolgoročne finančne obveznosti	stanje 1. 1. 2022	Povečanja I—VI 2022	Zmanjšanja I—VI 2022	stanje 30. 6. 2022
Schuldschein	37.780.000	0	0	37.780.000
NKBM (prej Abanka)	38.240.000	0	2.940.000	35.300.000
SKB banka	40.000.000	0	3.333.333	36.666.667
UniCredit Banka Slovenija + Intesa Sanpaolo	94.050.000	0	1.650.000	92.400.000
SID banka	50.000.000	0	0	50.000.000
NSV	100.000.000	0	0	100.000.000
Obveznice	117.800.967	0	0	117.800.967
Skupaj	1.556.119.812	13.303.597	72.130.135	1.470.686.080

b.) Dolgoročne obveznost iz najema

v EUR (brez centov)	30. 6. 2022
Dolgoročne obveznosti iz najema - glavnica	1.580.550
Dolgoročne obveznosti iz najema - obresti	—32.670
Skupaj	1.547.880

Dolgoročne finančne obveznosti do bank

Stanje dolgoročnega dela glavnice iz bančnih posojil po posameznih posojilodajalcih:

v EUR (brez centov)	30. 6. 2022	Delež
Posojilodajalec		
Konzorcij slovenskih bank	0	0 %
Addiko Bank	0	0 %
UniCredit Banka Slovenija	834.585	0 %
Intesa Sanpaolo	72.000.000	6 %
UniCredit Banka Slovenija + Intesa Sanpaolo	92.400.000	8 %
NLB	226.295.513	19 %
NKBM (prej Abanka)	35.300.000	3 %
SKB banka	36.666.667	3 %
SID banka	50.000.000	4 %
Evropska investicijska banka	550.598.125	46 %
Kreditanstalt für Wiederaufbau	134.312.501	11 %
Deutsche Pfandbriefbank	7.142.857	1 %
Skupaj	1.205.550.248	100 %

a) Posojila Konzorcija slovenskih bank

Družba DARS je pri konzorciju domačih bank v obdobju 1996–2004 najela sedem posojil. Posojilo Konzorcija slovenskih bank je bilo v prvi polovici leta 2022 odplačano v skupnem znesku 12.791.231 evrov. V prvi polovici leta 2022 je družba DARS v celoti predčasno odplačala posojilo Konzorcija slovenskih bank.

b) Posojili UniCredit Banka Slovenija

V letih 2005 in 2006 je družba DARS najela dve posojili pri UniCredit Banki Slovenija. Posojilo UniCredit Banke Slovenija I je bilo v prvi polovici leta 2022 odplačano v skupnem znesku 834.585 evrov.

Dne 31. 12. 2021 je Unicredit Banka Slovenije prevzela terjatve Addiko bank iz naslova vseh treh kreditnih pogodb sklenjenih z Addiko bank. V prvi polovici leta 2022 je družba DARS v celoti predčasno odplačala vsa tri posojila prej najeta pri Addiko Bank.

Dolgoročne obveznosti do UniCredit Banke Slovenija ter roka odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2023	834.585
III	od 2011 do 2023	0
IV	od 2012 do 2024	0
V	od 2014 do 2023	0
Skupaj		834.585

c) Posojilo banke Intesa Sanpaolo

V letu 2006 je družba DARS najela posojilo pri banki Intesa Sanpaolo in je bilo namenjeno za refinanciranje oziroma predčasno odplačilo kreditov, najetih pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau. V letu 2016 je družba DARS najela posojilo pri banki Intesa Sanpaolo v višini 80 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje kreditov.

Posojilo banke Intesa Sanpaolo je bilo v prvi polovici leta 2022 odplačano v skupnem znesku 2.666.667 evrov.

Dolgoročna obveznost do banke Intesa Sanpaolo ter roka odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
II	od 2021 do 2036	71.999.999
Skupaj		71.999.999

d) Posojila NLB

V letih 2007, 2008 in 2013 je družba DARS najela tri posojila pri NLB. Posojila NLB so bila v prvi polovici leta 2022 odplačana v skupnem znesku 19.389.103 evrov.

Dolgoročna obveznost do NLB ter roki odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
I	od 2012 do 2027	122.850.000
II	od 2015 do 2027	53.445.513
III	od 2016 do 2023	50.000.000
Skupaj		226.295.513

e) Posojilo NKBM (prej Abanka)

Leta 2015 je družba DARS najela posojilo pri banki NKBM v višini 50 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oz. predčasno odplačilo kreditov. Posojilo banke NKBM je bilo v prvi polovici leta 2022 odplačano v skupnem znesku 2.940.000 evrov.

Dolgoročna obveznost do NKBM ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačevanja	v EUR (brez centov)
I	od 2021 do 2029	35.300.000
Skupaj		35.300.000

f) Posojilo SKB

Leta 2015 je družba DARS najela posojilo pri banki SKB v višini 50 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oz. predčasno odplačilo kreditov. Posojilo banke SKB je bilo v prvi polovici leta 2022 odplačano v skupnem znesku 3.333.333 evrov.

Dolgoročna obveznost do SKB ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačevanja	v EUR (brez centov)
I	od 2021 do 2028	36.666.667
Skupaj		36.666.667

g) Posojilo UniCredit Banke Slovenija in banke Intesa Sanpaolo

V letu 2016 je družba DARS najela posojilo pri UniCredit Banki Slovenija in banki Intesa Sanpaolo v skupni višini 99 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oz. predčasno odplačilo kreditov. Posojilo banke UniCredit Banke Slovenija in banke Intesa Sanpaolo je bilo v prvi polovici leta 2022 odplačano v skupnem znesku 1.650.000 evrov.

Dolgoročna obveznost do UniCredit Banke Slovenija in banke Intesa Sanpaolo ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačevanja	v EUR (brez centov)
I	od 2021 do 2028	92.400.000
Skupaj		92.400.000

h) Posojilo SID banka

Leta 2016 je družba DARS najela posojilo pri banki SID v višini 50 milijonov evrov, namenjeno za refinanciranje oz. predčasno odplačilo kreditov.

Dolgoročna obveznost do SID banke ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačevanja	v EUR (brez centov)
I	od 2024 do 2036	50.000.000
Skupaj		50.000.000

i) Posojila Evropske investicijske banke (EIB)

Posojila Evropske investicijske banke so bila najeta v obdobju 1994–2006 in so bila v prvi polovici leta 2022 odplačana v znesku 22.834.362 evrov. Končne zapadlosti posojil so med leti 2014 in 2037.

Dolgoročne obveznosti do Evropske investicijske banke ter roki odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
V	od 2007 do 2027	24.000.000
VI	od 2012 do 2029	37.895.000
VII	od 2014 do 2037	154.545.455
VIII	od 2015 do 2033	164.277.778
IX	od 2016 do 2041	137.564.103
X	od 2019 do 2028	32.315.789
Skupaj		550.598.125

j) Posojila Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)

V letih 2008 in 2009 je družba DARS pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau najela tri posojila, ki so bila namenjena financiranju gradnje avtocest. Posojilo KfW je bilo v prvi polovici leta 2022 odplačano v znesku 11.192.708 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Kreditanstalt für Wiederaufbau ter roki odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačila	v EUR (brez centov)
II	od 2013 do 2029	100.312.500
KfW 51	od 2020 do 2029	34.000.001
Skupaj		134.312.501

k) Posojili Deutsche Pfandbriefsbank

Leta 2006 je družba DARS najela dve posojili pri Deutsche Pfandbriefbank v skupnem znesku 225.000.000 evrov. Posojili Deutsche Pfandbriefbank sta bili v prvi polovici leta 2022 odplačani v znesku 3.571.429 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Deutsche Pfandbriefbank ter roka odplačila posojil:

Vrsta	Obdobje odplačil kreditov	v EUR (brez centov)
I	od 2014 do 2024	7.142.857
Skupaj		7.142.857

Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic

Družba DARS ima z namenom financiranja izgradnje in obnavljanja avtocest izdani dve obveznici. Obveznosti iz izdanih obveznic so zavarovane s poroštvom Republike Slovenije.

Izdaja	Zapadlost	v EUR (brez centov)
DRS1	2024	56.042.047
DRS2	2025	61.758.920
Skupaj		117.800.967

a) Obveznice DARS 1. emisije (DRS1)

Družba DARS je v letu 2004 izdala obveznice 1. emisije z oznako DRS1, v skupni nominalni vrednosti 56.042.047 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2024, kuponska obrestna mera pa znaša 5,1 % letno. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

b) Obveznice DARS 2. emisije (DRS2)

Družba DARS je v letu 2005 izdala obveznice 2. emisije z oznako DRS2, v skupni nominalni vrednosti 61.758.920 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2025, kuponska obrestna mera pa znaša 4,5 % letno. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

Druge dolgoročne finančne obveznosti

a) Posojilo Regione Autonoma Friuli Venezia

Posojilo družbe DARS pri podjetju Regione Autonoma Friuli Venezia je bilo pridobljeno na podlagi memoranduma o soglasju med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Italije za gradnjo avtocestnih objektov, potrebnih za povezavo slovenskega avtocestnega omrežja z italijanskim. Posojilo je bilo najeto leta 2000.

Dolgoročne obveznosti do Regione Autonoma Friuli Venezia ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačil kreditov	v EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2025	9.554.866
Skupaj		9.554.866

b) Posojilo Schuldschein

V letu 2015 je družba DARS najela posojilo na osnovi zadolžnice Schuldschein v višini 37,78 milijona evrov. Posojilo je družba DARS najela za dobo 15 let. Schuldschein je sporazum o posojilu, s katerim se ne trguje na organiziranem trgu.

Dolgoročne obveznosti do posojila »Schuldschein« ter rok odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačil kreditov	v EUR (brez centov)
I	2030	37.780.000
Skupaj		37.780.000

c) Instrument Namensschuldverschreibung (NSV oz. imenska zadolžnica)

V letu 2017 je družba DARS izdala instrument Namensschuldverschreibung (NSV oz. imenska zadolžnica) v višini 100 milijonov evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2037. Z instrumentom se ne trguje na borzi. Namensschuldverschreibung je imenska zadolžnica, ki predstavlja hibrid med obveznico in kreditom, vendar je bližje obveznici. Organizator izdaje vodi knjigo o imetnikih.

Dolgoročne obveznosti iz naslova imenske zadolžnice ter rok odplačila:

Vrsta	Obdobje odplačil kreditov	v EUR (brez centov)
I	2037	100.000.000
Skupaj		100.000.000

d) Dolgoročne obveznosti iz najema

Družba na dan 30. 6. 2022 izkazuje 1.547.880 evrov dolgoročnih obveznosti iz najema.

Dolgoročne poslovne obveznosti

Med drugimi dolgoročnimi poslovnimi obveznostmi je izkazana obveznost iz naslova nadomestila za stavbno pravico v višini 53.752.613 evrov. Na podlagi Letne izvedbene pogodbe (za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1 za leto 2022) je kratkoročni del dolgoročne obveznosti prenesen na kratkoročne obveznosti.

Stavbna pravica je bila v skladu z ZDARS-1 ustanovljena v korist družbe DARS na zemljiščih v lasti Republike Slovenije, na katerih so avtoceste kot objekti, ki so bili zgrajeni ali so se pričeli graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1. Stavbna pravica je ustanovljena za 50 let (od 4. decembra 2010 do 4. decembra 2060) kot neodplačna. Po Zakonu o uravnoteženju javnih financ se za stavbno pravico plačuje letno nadomestilo v skladu z letno izvedbeno pogodbo za izvajanje naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1.

Vrednost nadomestila za stavbno pravico je bila na podlagi mnenja pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin, podanega 7. junija 2012, določena v znesku 190.810.787 evrov brez DDV. Pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin je 29. februarja 2016 na zahtevo Ministrstva za infrastrukturo ponovno izvedel cenitev stavbne pravice, ki znaša 190.760.000 evrov brez DDV. Družba DARS je izvedla uskladitev vrednosti stavbne pravice na novo ocenjeno vrednost, ki je sedaj za 50.787 evrov nižja od prvotno ocenjene.

V skladu s ZGD-1 in SRS 2016 družba stavbno pravico vodi med opredmetenimi osnovnimi sredstvi v postavki zemljišča.

Kratkoročne finančne obveznosti

Kratkoročne finančne obveznosti v skupni višini 159.708.958 evrov predstavljajo kratkoročni del dolgoročnih finančnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo v naslednjem letu, ter natečene obresti iz posojil, izdanih obveznic in obveznosti iz naslova izvedenih finančnih instrumentov.

Kratkoročne finančne obveznosti do bank v skupni višini 149.460.719 evrov med drugim predstavljajo:

- a. del glavnice kratkoročnih bančnih posojil za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev, ki zapadejo v plačilo v letu 2022;

v EUR (brez centov)		
Posojilodajalec	30. 6. 2022	30. 6. 2021
Evropska investicijska banka V	6.000.000	6.000.000
Evropska investicijska banka VI	6.270.000	6.270.000
Evropska investicijska banka VII	11.363.636	11.363.636
Evropska investicijska banka VIII	16.666.667	16.666.667
Evropska investicijska banka IX	7.435.897	0
Evropska investicijska banka X	5.368.421	5.368.421
Kreditanstalt für Wiederaufbau 267,5	16.718.750	16.718.750
Kreditanstalt für Wiederaufbau 51	5.666.667	5.666.667
Deutsche Pfandbriefbank I	7.142.857	7.142.857
Deutsche Pfandbriefbank II	0	8.333.333
Konzorcij bank VI	0	8.240.013
Konzorcij bank VII	0	5.116.492
Nova ljubljanska banka I	17.400.000	17.400.000
Nova ljubljanska banka II	21.378.205	21.378.205
Nova ljubljanska banka III	0	0
Addiko bank I	0	3.332.168
Addiko bank II	0	1.250.874
Addiko bank III	0	2.086.463
UniCredit Banka Slovenija I	1.669.170	1.669.170
UniCredit Banka Slovenija II	0	3.333.333
Intesa Sanpaolo I	0	1.166.667
Intesa Sanpaolo II	5.333.333	2.666.667
NKBM (prej Abanka)	5.880.000	5.880.000
SKB banka	6.666.667	6.666.667
UniCredit Banka Slovenija + Intesa Sanpaolo	3.300.000	3.300.000
Skupaj glavnice	144.260.271	167.017.051

- b. natečene obresti od dolgoročnih bančnih posojil na dan 30. junij 2022 v višini 5.200.448 evrov. Kratkoročne finančne obveznosti za obresti se nanašajo na obresti, natečene do 30. junij 2022, in na obračunane obresti na dan 30. 6. 2022. Obrestne mere in način obračunavanja obresti za sklenjene posle so pogodbeno določeni in so se na 30. 6. 2022 nahajale v intervalu med 0,0 % in 5,1 % letno.

Kratkoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic v višini 3.133.635 evrov se nanašajo na natečene obresti do 30. junija 2022.

Druge kratkoročne finančne obveznosti v višini 7.114.604 evrov se nanašajo na:

v EUR (brez centov)	30. 6. 2022	30. 6. 2021
Kratkoročni del glavnice posojila Regione Autonoma Friuli Venezia	3.184.955	3.184.955
Kratkoročne finančne obveznosti za natečene obresti od drugih	2.024.663	2.024.663
Obresti od izvedenih finančnih instrumentov	611.829	707.798
Obveznosti iz izvedenih finančnih instrumentov	172.919	14.813.539
Kratkoročne obveznosti iz najema - glavnica	1.150.235	1.074.020
Kratkoročne obveznosti iz najema - obresti	- 34.769	-46.216
Kratkoročne obveznosti za natečene negativne obresti od depozitov	4.772	0
Skupaj	7.114.604	21.758.759

Družba DARS je izpostavljena obrestnemu tveganju, zato se je v preteklih letih – v skladu s politiko aktivnega upravljanja finančnega tveganja – odločila, da bo zmanjšala izpostavljenost tveganju sprememb obrestnih mer na trgu. Tako je bilo 30. junija 2022 variabilni obrestni meri izpostavljenih 30,86 odstotkov vrednosti portfelja zadolženosti, fiksni obrestni meri pa 67,46 odstotkov. Skupaj s sklenjenimi posli obrestnih zamenjav je bil delež portfelja izpostavljenega variabilni obrestni meri 15,6 odstotkov in fiksni obrestni meri 83,6 odstotkov. Preostali odstotek predstavlja brezobrestni kredit.

Za zavarovanje pred obrestnimi tveganji uporabljamo izvedene finančne instrumente (navadna obrestna zamenjava), s katerimi zagotavljamo dolgoročno stabilnost določenega dela variabilnih obrestnih mer. Namen varovanja je fiksiranje obrestne mere, s čimer je dosežen nespremenljiv denarni tok. Pri sklepanju poslov obrestnih zamenjav sledimo načelu, da imajo posli obrestne zamenjave primerljive značilnosti posla varovane postavke (nominalni znesek, ročnost, obračunsko obdobje). Večina izvedenih finančnih instrumentov se uporablja za namen varovanja pred tveganjem spremembe obrestnih mer, kjer varovane postavke predstavljajo učinkovito varovalno razmerje.

Skupna poštena vrednost poslov obrestnih zamenjav na dan 30. 6. 2022 znaša 172.919 evrov.

Kratkoročne obveznosti iz najema se nanašajo na glavnico v znesku 1.150.235 evrov, zmanjšano za obresti v znesku 34.769 evrov.

Podrobnejši opis izvedenih finančnih instrumentov, ki jih je imela družba sklenjene na dan 30. 6. 2022:

Zavarovanje obrestnega tveganja v skupni višini 150 milijonov evrov

Družba DARS je v drugi polovici leta 2014 sklenila tri posle zavarovanja obrestnega tveganja v skupni višini 150.000.000 evrov z ročnostjo deset let. S posameznimi posli v višini po 50 milijonov evrov je družba DARS delno zavarovala posojila, najeta pri banki KfW (posojilo KfW 267,5) in pri NLB (za posojilo 245 milijonov evrov in 145 milijonov evrov). Posojila so bila zavarovana za deset let s fiksno obrestno mero.

Zavarovanje obrestnega tveganja v višini 50 milijonov evrov

Družba DARS je v prvi polovici leta 2016 sklenila dodaten posel zavarovanja obrestnega tveganja v višini 50.000.000 evrov z ročnostjo deset let. S tem poslom v višini 50 milijonov evrov je družba DARS v celoti zavarovala posojilo, najeto pri banki NLB (posojilo NLB III). Posojilo je bilo zavarovano za deset let s fiksno obrestno mero.

Zavarovanje obrestnega tveganja v višini 99,5 milijonov evrov

Družba DARS je v prvi polovici leta 2017 sklenila dva dodatna posla zavarovanja obrestnega tveganja v skupni višini 99.500.000 evrov z ročnostjo deset let. S posameznimi posli v višini po 49,5 milijonov evrov in 50 milijonov evrov je družba DARS delno zavarovala posojila, najeta pri banki UniCredit Banka Slovenija in Intesa Sanpaolo

Koper (posojilo UNI+IS) in pri KfW (posojilo KfW 267,5). Posojilo je bilo zavarovano za deset let s fiksno obrestno mero.

Kratkoročne poslovne obveznosti

v EUR (brez centov)	30. 6. 2022	Delež	30. 6. 2021	Indeks
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	37.227.830	56	37.149.977	100
Kratkoročne obveznosti za predujme	148.443	0	40.370	368
Kratkoročne obveznosti do delavcev	2.320.360	3	2.027.270	114
Kratkoročne obveznosti do države	25.296.638	38	27.218.056	93
- obveznosti za davek od dohodka pravnih oseb	1.252.510	2	0	-
- obveznosti za obračunani DDV	8.558.836	13	12.190.208	70
- kratkoročna obveznost za stavbno pravico	10.985.157	17	10.981.834	100
- obveznosti za davke in prispevke	1.689.140	3	1.473.644	115
- druge obveznosti do države	1.650.655	2	1.445.666	114
- obveznosti iz naslova obračunanega pribitka	1.160.341	2	1.126.703	103
Kratkoročne obveznosti do drugih	1.367.060	2	1.499.475	91
Skupaj:	66.360.333	100	67.935.147	98

Obveznosti družbe do dobaviteljev predstavljajo neplačane obveznosti za izvedena in obračunana dela pri gradnji avtocest, ki so jih izvajali domači in tuji dobavitelji (vključno s pogodbeno zadržanimi zneski), obveznosti iz naslova odškodnin pri pridobivanju zemljišč za posle v imenu RS in za njen račun, obveznosti iz poslovanja iz naslova upravljanja in vzdrževanja avtocest ter druge kratkoročne poslovne obveznosti.

Pogodbeno zadržana sredstva predstavljajo varščino za dobro izvedbo del in se do izpolnitve vseh pogodbenih obveznosti izvajalcev (prevzem del, odprava vseh pomanjkljivosti, predaja garancij za odpravo napak v garancijski dobi) zadržijo v višini do največ petih oziroma dveh odstotkov pogodbene vrednosti. Sredstva se zadržujejo tudi iz razloga nepredane dokumentacije, ki bi jo morali izvajalci v skladu s pogodbo priložiti situaciji. V pretežnem delu gre za izjavo izvajalcev, na podlagi katere se v skladu z Zakonom o javnem naročanju neposredno plačuje podizvajalcem, ki so vključeni v izvedbi pogodbenih del. Določena zadržana sredstva, ki jih družba izvajalcem še zadržuje, služijo kot zavarovanje za poplačilo potencialnih finančnih obveznosti iz naslova prejetih zahtevkov podizvajalcev, za kar so bili z izvajalcem sklenjeni sporazumi. Zadržana sredstva po sklenjenih pogodbah z izvajalci pripadajo izvajalcem oziroma podizvajalcem in se nakažejo, ko izvajalci izpolnijo pogodbeno obveznost ter investitorju dostavijo zahtevano dokumentacijo. Na dan 30. 6. 2022 so kratkoročne obveznosti do dobaviteljev na podlagi zadržanih sredstev znašale 15.743.049 evrov in so predstavljale 42-odstotni delež vseh obveznosti do dobaviteljev.

Vlada je 13. decembra 2018 sprejela sklep o uvedbi pribitka k cestnini na določenih odsekih avtocestnega omrežja, ki ga plačujejo cestninski zavezanci v okviru sistema DarsGo. Družba DARS kot upravljavec cestninskih cest je bila dolžna začeti obračunavati pribitek 1. januarja 2019. Zbrana sredstva so namenski prihodek proračuna Republike Slovenije in se bodo lahko uporabila izključno za drugi tir železniške proge Divača–Koper. Pribitek se obračunava vsem zavezancem z vozilom, katerega največja dovoljena masa presega 3,5 tone, ki prevozijo cestninske odseke med Koprom in Ljubljano ter med Ljubljano in Šentrupertom. Na dan 30. 6. 2022 znaša obveznost iz naslova obračunanega pribitka k cestnini 1.160.341 evrov.

Kratkoročne pasivne časovne razmejitve

v EUR (brez centov)	30. 6. 2022	Delež	30. 6. 2021	Indeks
Kratkoročno vnaprej vračunani stroški	630.077	1 %	732.709	86
Kratkoročne odloženi prihodki	68.425.239	140 %	45.596.273	150
Skupaj	69.055.316	141 %	46.328.983	149

Med obveznostmi družbe so vnaprej vračunani stroški oz. odhodki, ki zajemajo vnaprej vračunane stroške nadzornega inženirja za zaključene investicijske projekte v višini 145.830 evrov, vnaprej vračunane stroške za spremenljivi prejemek uprave v višini 460.725 evrov in variabilni del plače za zaposlene po individualni pogodbi v višini 23.521 evrov.

Kratkoročno odloženi prihodki nastanejo, ko še niso opravljene že zaračunane ali celo plačane storitve. Kratkoročno odloženi prihodki so bili oblikovani za:

- že zaračunane letne, polletne, mesečne in tedenske vinjete, veljavne za uporabo avtocest v letu 2022, v skupni višini 62.706.014 evrov (prihodki iz naslova elektronskih vinjet se pripoznavajo glede na obdobje veljavnosti elektronske vinjete, v posamičnem mesečnem obračunskem obdobju sorazmernem deležu glede na dneve veljavnosti elektronske vinjete);
- dobroimetje naloženo na naprave DarsGo v znesku 5.502.857 evrov, zaračunano in plačano, ki mu niso sledili cestninski prehodi. Prihodki so odloženi, dokler uporabniki storitev ne opravijo cestninskega prehoda;
- kratkoročno odloženi prihodki iz naslova državnih pomoči za zajezitev ali odpravo posledic epidemije covid-19 v višini 7.201 evrov, ki se nanašajo na koriščenje ukrepa višje sile in karantene;
- druge kratkoročno odložene prihodke v višini 209.167 evrov.

Zunajbilančna evidenca

Družba ima na dan 30. 6. 2022 v zunajbilančni evidenci izkazane naslednje postavke:

1. Znesek v višini 141.025.507 evrov predstavlja potencialna denarna sredstva oz. terjatve iz naslova prejetih garancij oz. drugih instrumentov zavarovanja iz naslova kritja povračila škode in tveganja v povezavi z javnim naročilom, izpolnitve pogodbenih obveznosti (dobra in pravočasna izvedba del, tveganje neplačila v roku in skladno z dogovorjenimi pogodbenimi obveznostmi) ter odprave napak v garancijski dobi.
2. Vrednost zaloge vinjet za uporabo cestninskih cest v Republiki Avstriji, ki jih prodaja družba DARS, znaša 958.386 evrov.
3. Možne obveznosti iz naslova tožb, za katere se ocenjuje s 50 % verjetnostjo ali manj, da bo tožnik uspel v tožbenem zahtevku, na dan 30. 6. 2022 znašajo 33.318.730 evrov (glavnice). Zneska obveze iz navedenih tožbenih zahtevkov prav tako ni mogoče dovolj zanesljivo izmeriti. Glede na potek postopkov je težko z zadostno stopnjo verjetnosti napovedati čas zaključka posamezne zadeve.
4. 3.614.653 evrov predstavljajo terjatve, za katere se ocenjuje, da je verjetnost za kakršnokoli plačilo iz stečajne mase v korist navadnih upnikov, med katere sodijo tudi terjatve družbe DARS, minimalna.
5. V februarju 2020 je družba DARS z Evropsko investicijsko banko (EIB) sklenila kreditno pogodbo za financiranje projekta predora Karavanke v višini 90 milijonov evrov, z ročnostjo 22 let in s 3-letnim obdobjem za črpanje. Zadolžitev je zavarovana z garancijo EFSI (Evropskega sklada za strateške naložbe).

Pojasnila k izkazu poslovnega izida

Čisti prihodki od prodaje

v EUR (brez centov)	I—VI 2022	Delež	I—VI 2021	Indeks
Prihodki od cestnin	211.838.982	97	202.073.337	105
- prihodki od prodaje vinjet	68.910.884	-	65.582.685	105
- prihodki od cestnine za tovorni promet	135.895.190	-	131.608.158	103
- prihodki od cestnine predora Karavanke	7.032.908	-	4.882.494	144
Prihodki od zakupnin za počivališča	4.095.737	2	3.722.665	110
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	653.211	0	506.050	129
Prihodki od služnosti za bazne postaje in ostalo	351.747	0	305.196	115
Prihodki od zakupa optičnih vlaken	424.477	0	482.088	88
Prihodki po pogodbi za izvajanje naročila	142.328	0	169.049	84
Drugi prihodki od prodaje	899.050	0	777.840	116
Skupaj čisti prihodki od prodaje	218.405.532	100	208.036.225	105

Prihodki od pobiranja cestnine so v prvem polletju leta 2022 znašali 211.838.982 in predstavljajo 97 odstotkov vseh prihodkov od prodaje. Od tega znašajo prihodki od cestninjenja vozil, težkih do 3,5 tone (vinjetni sistem), 68.910.884 evrov oziroma 33 odstotkov prihodkov od cestnin in prihodki od cestninjenja vozil, težkih nad 3,5 tone, 135.895.190 evrov oziroma 64 odstotkov prihodkov od cestnin ter prihodki od cestnine predora Karavanke 7.032.908 oziroma dva odstotka prihodkov od cestnin.

Prihodkom od cestnine sledijo prihodki od zakupnin za počivališča, ki so v prvi polovici leta 2022 znašali 4.095.737 evrov. Prihodki od zakupnin nastanejo z oddajanjem v zakup pravice do uporabe zemljišč ob avtocestah za izvajanje servisnih dejavnosti s področja gostinstva in postavitev bencinskih črpalk s servisi.

Med prihodke od prodaje spadajo še prihodki od zapor in prekomernih obremenitev v višini 653.211 evrov, prihodki od zakupa optičnih vlaken v višini 424.477 evrov in prihodki od zaračunanih služnosti v višini 351.747 evrov.

Prihodki po pogodbi za izvajanje naročila so v prvi polovici leta 2022 znašali 142.328 evrov. Ti prihodki se nanašajo na izvajanje nalog, ki jih družba DARS opravlja v imenu in za račun Republike Slovenije na podlagi letne izvedbene pogodbe in 4. člena ZDARS-1. Naloge vključujejo prostorsko načrtovanje in umeščanje avtocest v prostor ter pridobivanje nepremičnin za potrebne graditve avtocest.

Druge prihodke od prodaje v višini 899.050 evrov predstavljajo prihodki od administrativnih stroškov izdaje DarsGo naprav, prihodki od provizije ustvarjene pri prodaji avstrijskih vinjet, prihodki od vlek, pluženja, reševanja prometnih nezgod, prihodki iz naslova najemnin za počitniške kapacitete in stanovanj, prihodki od prodaje odpadnega materiala in ostali prihodki.

Usredstveni lastni proizvodi in lastne storitve

Lastne storitve investicijskih vlaganj na avtocestah, ki jih ni zaračunala zunanjim izvajalcem storitev obnavljanja avtocest, je družba v prvem polletju letu 2022 usredstvila. Prihodki od usredstvenih lastnih storitev so v prvem polletju leta 2022 znašali 396.886 evrov.

Drugi poslovni prihodki

v EUR (brez centov)	I—VI 2022	Delež	I—VI 2021	Indeks
Odprava dolgoročnih rezervacij	193.698	3	3.388.518	6
Prihodke od porabe/odprave dolgoročno odloženih prihodkov	4.384.309	60	4.248.108	103
Odškodnine od zavarovalnic	1.002.480	14	914.231	110

v EUR (brez centov)	I—VI 2022	Delež	I—VI 2021	Indeks
Državna pomoč nadomestila plač covid-19 - drugo	97.932	1	144.748	68
Državna pomoč - povračilo nadomestila bolniških in drugih odsotnosti	746.650	10	532.902	-
Drugi poslovni prihodki	853.982	12	230.884	370
Skupaj drugi poslovni prihodki	7.279.051	100	9.459.391	77

Odprava dolgoročnih rezervacij v višini 193.698 evrov vključuje odpravo rezervacij za neizkoriščen letni dopust leta 2021.

Prihodki od porabe dolgoročno odloženih prihodkov v višini 4.384.309 evrov se nanašajo na porabo prejetih nepovratnih sredstev Evropske unije in sofinancerskih sredstev, prejetih za financiranje priprave prostorske in projektne dokumentacije ter graditve avtocest oz. s tem povezanih nalog (izboljšanje prometne varnosti – graditev sistemov nadzora in vodenja prometa) ter druge projekte, in porabe sredstev unovčenih garancij. Vrednost dolgoročno odloženih prihodkov se zmanjšuje skladno z nastankom stroškov (obračunane amortizacije osnovnih sredstev in za zneske drugih vrst stroškov, za katere so bila sredstva prejeta) ter se prenaša v prihodek. Družba je v prvi polovici leta 2022 prenesla v prihodke dolgoročno odložene prihodke v višini 3.922.510 evrov, ki jih je prejela v okviru kohezijskega sklada Evropske unije, projektov TEN T, CROCODILE ter programov EasyWay in TEMPO-CONNECT. V višini 357.198 evrov je družba prenesla v prihodke prejeta sredstva iz naslova sofinanciranja občin (MOL), ELES-a in drugih financerjev projektov. Za pokritje stroškov odprave napak izvajalcev gradnje in obnavljanja avtocest ter drugih namenskih stroškov je bilo porabljenih 103.518 evrov sredstev unovčenih garancij.

Odškodnine od zavarovalnic v višini 1.002.480 evrov se nanašajo na odškodnine, prejete od zavarovalnic za odpravo škode, ki je nastala na avtocestnih odsekih in objektih ob avtocestah.

Stroški in poslovni odhodki

Pregled stroškov:

v EUR (brez centov)	I—VI 2022	Delež	I—VI 2021	Indeks
Stroški materiala	6.510.157	4	4.335.655	150
Stroški storitev	19.914.373	13	17.265.193	115
Stroški dela	23.645.364	16	22.312.072	106
Odpisi vrednosti	97.318.946	66	104.093.278	93
Drugi poslovni odhodki	373.589	0	276.199	135
Skupaj:	147.762.428	100	148.282.396	100

Stroški materiala

v EUR (brez centov)	I—VI 2022	Delež	I—VI 2021	Indeks
Stroški materiala	1.024.720	16	1.621.388	63
Stroški energije	4.550.570	70	1.926.237	236
Stroški nadomestnih delov	306.937	5	299.687	102
Odpis drobnega inventarja	541.360	8	408.547	133
Drugi stroški materiala	86.569	1	79.795	108
Skupaj:	6.510.157	100	4.335.655	150

Stroški storitev

v EUR (brez centov)	I—VI 2022	Delež	I—VI 2021	Indeks
Stroški nadzornega inženirja	400.230	2	442.069	91
Stroški vzdrževanja osnovnih sredstev	7.449.227	37	6.182.186	120
Najemnine	488.960	2	345.100	142
Stroški plačilnega prometa	1.595.677	8	1.048.875	152

v EUR (brez centov)	I—VI 2022	Delež	I—VI 2021	Indeks
Provizija od prodanih vinjet	2.004.853	10	2.199.554	91
Stroški zavarovanj	761.663	4	770.496	99
Stroški študentskega dela	346.661	2	158.826	218
Storitve zunanjih DarsGo servisov	983.609	5	927.034	106
Drugi stroški storitev	5.883.492	30	5.191.052	113
Skupaj:	19.914.373	100	17.265.193	115

Stroški dela

v EUR (brez centov)	I—VI 2022	Delež	I—VI 2021	Indeks
Stroški plač	16.266.253	69	15.346.642	106
Stroški socialnega in pokojninskega zavarovanja	3.366.138	14	3.191.277	105
Drugi stroški dela	4.012.973	17	3.774.153	106
Skupaj:	23.645.364	100	22.312.072	106

Odpisi vrednosti

v EUR (brez centov)	I—VI 2022	Delež	I—VI 2021	Indeks
Amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev	2.963.184	3	2.236.562	132
Amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev	93.522.364	96	91.112.526	103
Amortizacija naložbenih nepremičnin	14.847	0	14.847	-
Amortizacija najetih osnovnih sredstev	554.676	1	550.054	101
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev	180.869	0	10.177.545	2
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstev	83.006	0	1.745	4.758
Skupaj:	97.318.946	100	104.093.278	93

Drugi poslovni odhodki

Drugi poslovni odhodki v višini 373.589 evrov se med ostalim nanašajo na stroške s počitniškimi kapacitetami, članarine, prispevke zbornicam in prispevke za stavbno zemljišče.

Finančni prihodki iz posojil, danim drugim

Finančni prihodki iz posojil, danih drugim, v višini 3.452.917 evrov se nanašajo med drugim na:

- nalaganja kratkoročnih viškov likvidnih sredstev družbe DARS pri bankah v obliki depozitov v višini 110.661 evrov in
- vrednotenja poslov iz izvedenimi finančnimi instrumenti za varovanje obrestnih tveganj, s katerim družba ščiti denarni tok iz najetih posojil, za potrebe izgradnje avtocest, v višini 3.341.561 evrov.

Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih

Finančni prihodki od poslovnih terjatev do drugih v višini 1.753 evrov zajemajo finančne prihodke iz poslovnih terjatev, zaračunane zamudne obresti in pozitivne tečajne razlike.

Finančni odhodki iz finančnih obveznosti

Finančni odhodki iz finančnih obveznosti v višini 15.434.823 evrov se nanašajo na:

- finančne odhodke iz posojil, prejetih od bank
Finančni odhodki v višini 8.729.526 evrov predstavljajo obresti dolgoročnih kreditov. Povprečna ponderirana obrestna mera dolgoročnih kreditov na dan 30. 6. 2022 znaša 1,45 %.
- finančne odhodke iz izdanih obveznic
Finančni odhodki v višini 2.795.504 evrov predstavljajo obresti iz izdanih dolgoročnih vrednostnih papirjev. Povprečna ponderirana obrestna mera dolgoročnih vrednostnih papirjev na dan 30. 6. 2022 znaša 4,55 %.
- finančne odhodke iz drugih finančnih obveznosti v višini 3.909.793 evrov, ki se med drugim nanašajo na:

- finančne odhodke v višini 2.136.780 evrov, ki predstavljajo obresti iz poslov z izvedenimi finančnimi instrumenti za varovanje obrestnih tveganj,
- finančne odhodke v višini 1.717.185 evrov, ki predstavljajo obresti od dolgoročno dobljenih posojil pri tujih podjetjih,
- obresti iz naslova najemov v višini 24.315 evrov.

Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti

Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti v višini 2.521 evrov med drugim vključujejo obračunane zamudne obresti iz naslova nepravočasno poravnanih obveznosti in negativne tečajne razlike.

Drugi prihodki

Drugi prihodki v višini 135.221 evrov predstavljajo odškodnine, prejete po sodbah, zaračunane pogodbene kazni, povrnjene stroške postopkov pravnih zadev in podobno.

Drugi odhodki

Drugi odhodki v višini 148.140 evrov vključujejo predvsem odškodnine, plačane po sodbah, dane donacije in podobno.

Posli z lastniki in njihovimi povezanimi družbami

Edina ustanoviteljica in delničarka družbe DARS je Republika Slovenija, ki jo skladno z novim Zakonom o Slovenskem državnem holdingu (ZSDH-1/Ur. l. RS, št. 25/2014) zastopa SDH.

Z lastniki povezane družbe so tiste, v katerih imata Republika Slovenija in SDH skupno neposredno najmanj 20 % lastniški delež. Seznam teh družb je objavljen na spletni strani SDH (<http://www.sdh.si/sl-si/upravljanje-nalozb/seznam-nalozb>).

Družba DARS je z družbami, kjer ima država posredno ali neposredno prevladujoč vpliv, v prvi polovici leta 2022 opravila za 104.206.059 evrov transakcij, in sicer iz naslova prodaje tem družbam v višini 92.123.478 evrov in iz naslova nabave 12.082.582 evrov. Večina prodaje se je nanašala na storitve povezane s cestninjenjem, največje nabave so se nanašale na strošek energije, gradbene storitve, provizijo za prodane vinjete in zavarovanja ter nakup sredstev sistema DarsGo. Na dan 30. 6. 2022 je družba do teh družb izkazovala za 7.261.974 evrov terjatev in 3.735.896 evrov obveznosti.

Vse transakcije med povezanimi osebami potekajo po tržnih cenah.

Posli med družbo DARS in Republiko Slovenijo so razkriti v okviru ostalih pojasnil.

Kratice in okrajšave

ABC	Avtomatsko brezgotovinsko cestninjenje
AC	Avtocesta
ASECAP	L'Association Européenne des Concessionnaires d'Autoroutes et Ouvrages à Péage (Evropsko združenje avtocestnih koncesionarjev in upravljavcev cestninskih cest)
BMS	Sistem za gospodarjenje s premostitvenimi objekti (<i>Bridge Management System</i>)
C-ITS	Kooperativni inteligentni transportni sistem (<i>Cooperative Intelligent Transport System</i>)
Covid-19	Koronavirusna bolezen 2019 (<i>Coronavirus disease 2019</i>)
DARS	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji, d. d.
DGD	Dokumentacija za pridobitev gradbenega dovoljenja
EBIT	Poslovni izid iz poslovanja (<i>Earnings before Interest and Taxes</i>)
EBITDA	Poslovni izid pred obrestmi, davki in amortizacijo (<i>Earnings before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization</i>)
ECS	Elektronski cestninski sistem
EFSI	Evropski sklad za strateške naložbe (<i>European Fund for Strategic Investments</i>)
EU	Evropska unija
GNC	Glavni nadzorni center
GZS	Gospodarska zbornica Slovenije
HC	Hitra cesta
IT	Informacijska tehnologija
ITS	Inteligentni transportni sistemi
IZ	Investicijska zasnova
MZI	Ministrstvo za infrastrukturo
NDM	Največja dovoljena masa
OPH	Operativni program varstva pred hrupom
OZS	Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije
PHO	Protihrupne ograje
PIZ	Predinvesticijska zasnova
PMS	Sistem za gospodarjenje z vozišči (<i>Pavement Management System</i>)
PZI	Projekt za izvedbo
ReNPRP30	Resolucija o nacionalnem programu razvoja prometa v Republiki Sloveniji za obdobje do leta 2030 (Uradni list RS, št. 75/16)
ROE	Donos na kapital (<i>Return on Equity</i>)
RS	Republika Slovenija
RŠCZ	Republiški štab za civilno zaščito
SDH	Slovenski državni holding, d. d.
SNVP	Sistem za nadzor in vodenje prometa
SP	Strokovne podlage
SRS	Slovenski računovodski standardi
ZDARS	Zakon o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (ZDARS-UPB1) (Uradni list RS, št. 20/2004)
ZDARS-1	Zakon o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 97/2010-ZDARS-1)
ZGD-1	Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/2009 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15 in 15/17)
ZIUZEOP	Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije covid-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (Uradni list RS, št. 49/20 in 61/20)
ZSDH-1	Zakonom o Slovenskem državnem holdingu (Uradni list RS, št. 25/2014)
ZUJF	Zakon o uravnoteženju javnih financ (Uradni list RS, št. 40/2012)